

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบัน การอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยได้รวบรวม และเรียบเรียง แนวความคิด หลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับดังนี้

1. ความหมายและความสำคัญของรูปแบบ
2. สภาพการบริหารงานของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2
3. หลักการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา
4. การบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2
 - 4.1 ด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน
 - 4.2 ด้านงานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา
 - 4.3 ด้านงานโครงการพิเศษ
 - 4.4 ด้านงานปกครอง
 - 4.5 ด้านงานสวัสดิการและพยาบาล
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ความหมายและความสำคัญของรูปแบบ

ความหมายของรูปแบบ

รูปแบบมีความหมายตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า “Model” โดยมีผู้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2542, หน้า 965) ให้ความหมายของรูปแบบไว้ว่า รูปที่กำหนดขึ้นเป็นหลักหรือเป็นแนว ซึ่งเป็นที่ยอมรับ เช่น รูปแบบร้อยกรอง (กลอน) สิ่ง que แสดงให้เห็นว่า เป็นเช่นนั้น ๆ อย่างรูปคน รูปบ้าน รูปสัตว์ต่าง ๆ รูปใบไม้ รูปแบบวัด เป็นต้น

วิทย์ เทียงบุญธรรม (2543, หน้า 565) ได้แปลความหมายของคำว่า “Model” ไว้ว่า แบบ หุ่นจำลอง ตัวอย่าง บุคคลตัวอย่าง สิ่งที่เป็นตัวอย่าง แบบโครงสร้าง

ทิสนา แชมมณี (2547, หน้า 220) ให้ความหมายของรูปแบบไว้ว่า เป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น เป็นคำอธิบาย เป็นแผนผัง ไคอะแกรม หรือ แผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น

คีฟส์ (Keeves, 1997, pp. 386-387) ให้ความหมายของรูปแบบไว้ว่า เป็นเครื่องมือทางความคิดที่บุคคลใช้ในการสืบหาคำตอบ ความรู้ความเข้าใจในปรากฏการณ์ทั้งหลายสามารถอธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้ รูปแบบสามารถสร้างจากความคิด ประสบการณ์ หรือจากทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ ได้ แต่รูปแบบไม่ใช่ทฤษฎี ซึ่งรูปแบบโดยทั่วไปจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. รูปแบบจะต้องนำไปสู่การทำนาย (Prediction) ผลที่ตามมาซึ่งพิสูจน์ได้ ทดสอบได้ กล่าวคือ สามารถนำไปสร้างเครื่องมือเพื่อไปพิสูจน์และทดสอบได้
2. โครงสร้างของรูปแบบจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) ซึ่งสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์/ เรื่องนั้น ๆ ได้
3. รูปแบบต้องสามารถช่วยสร้างจินตนาการ (Imagination) ความคิดรวบยอด (Concept) และความสัมพันธ์ (Interrelation) รวมทั้งช่วยขยายขอบเขตของการสืบค้นความรู้
4. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural Relationship) มากกว่า ความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง (Associative Relationships)

คีฟส์ (Keeves, 1997, pp. 387-391) ได้เสนอรูปแบบที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไป 5 แบบ คือ

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกในลักษณะการเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ อย่างน้อย 2 สิ่งขึ้นไป รูปแบบลักษณะนี้ใช้กันมากทางด้านวิทยาศาสตร์กายภาพ สังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์
2. รูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางการใช้ภาษา (พูดและเขียน) รูปแบบลักษณะนี้ใช้กันมากทางด้านศึกษาศาสตร์
3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางสูตรคณิตศาสตร์ ซึ่งส่วนมากจะเกิดขึ้นจากได้รูปแบบเชิงภาษามาแล้ว
4. รูปแบบเชิงแผนผัง (Schematic Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางแผนผัง แผนภาพ ไคอะแกรม กราฟ
5. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่าง ตัวแปรต่าง ๆ ของสถานการณ์/ ปัญหาใด ๆ รูปแบบลักษณะนี้ใช้กันมากทางด้านศึกษาศาสตร์

สรุปแนวความคิดได้ว่า รูปแบบเป็นเครื่องมือทางความคิดที่สร้างขึ้นจากแนวความคิด ประสบการณ์ ที่แสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น หุ่นจำลอง รูปคน รูปสัตว์ รูปวัตถุ โคะแกรม แผนภาพ แผนผัง แบบโครงสร้าง ทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ เชิงเหตุผล เกิด การยอมรับหรือสามารถทดสอบและพิสูจน์ได้

ทิสนา แชมมณี (2547, หน้า 221) ได้กล่าวว่า รูปแบบทางด้านศึกษาศาสตร์มักเป็น รูปแบบเชิงสาเหตุและการใช้คำว่า “รูปแบบการเรียนการสอน” มีความหมายลักษณะเดียวกันกับ ระบบการเรียนการสอนเมื่อพิจารณาตามคุณสมบัติอันเป็นองค์ประกอบสำคัญ คือ เป็นลักษณะ ของการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างเป็นระเบียบตามปรัชญา ทฤษฎี หลักการ หรือความเชื่อต่าง ๆ โดยครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญของระบบนั้น และได้รับการยอมรับ พิสูจน์หรือทดสอบ ประสิทธิภาพของระบบนั้น ๆ มาแล้ว แต่นักการศึกษาโดยทั่วไปนิยมใช้คำว่า “ระบบ” ใน ความหมายที่เป็นระบบใหญ่และนิยมใช้คำว่า “รูปแบบ” กับรูปแบบที่ย่อยกว่าโดยเฉพาะกับ “วิธีการสอน” ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงให้คำนิยามว่า “รูปแบบการเรียนการสอน” คือ สภาพหรือ ลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบที่สำคัญซึ่งสามารถใช้เป็นแบบแผนใน การเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบนั้น (Robbins, 1978, p. 29 อ้างถึงใน ชีรวุฒิ ประทุมทรัพย์, 2534) ได้กล่าวว่า การดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษาก็ถือว่าเป็นส่วนหนึ่ง ของการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้คัดสรรรูปแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการดำเนินงาน กิจการนักเรียนนักศึกษา โดยแบ่งเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะของวัตถุประสงค์ของรูปแบบได้ 5 หมวดดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่าง อาจอยู่ใน รูปของข้อมูล ข้อเท็จจริง มโนทัศน์ หรือความคิดรวบยอด ขอนำเสนอ 2 รูปแบบดังนี้

1.1 รูปแบบการเรียนการสอนมโนทัศน์ (Concept Attainment Model) จอยซ์ และ วิล (Joyce & Will, 1996, pp. 161-178) ได้พัฒนารูปแบบนี้ขึ้นโดยใช้แนวคิดของบรุนเนอร์ กู๊ดนาว และออสติน เกี่ยวกับการเรียนรู้มโนทัศน์ของสิ่งใดสิ่งนั้นทำได้โดยการค้นหาคุณสมบัติ เฉพาะที่สำคัญของสิ่งนั้น เพื่อใช้ เป็นเกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่ใช่และสิ่งที่ไม่ใช่ออกจากกันได้ โดยมีรูปแบบดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้สอนเตรียมข้อมูลสำหรับผู้เรียนฝึกหัดจำแนก

ขั้นที่ 2 ผู้สอนอธิบายกติกาในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าใจตรงกัน

ขั้นที่ 3 ผู้สอนเสนอข้อมูลตัวอย่างของมโนทัศน์ที่ต้องการสอนและข้อมูลที่ไม่

ต้องการสอน

ขั้นที่ 4 ให้ผู้เรียนบอกคุณสมบัติเฉพาะของสิ่งที่ต้องการสอน

ขั้นที่ 5 ให้ผู้เรียนเรียบเรียงคำจำกัดความ คำนิยาม สรุปผลและอภิปรายผลร่วมกัน

ขั้นที่ 6 ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายผลร่วมกันเกี่ยวกับกระบวนการคิดของ

ตนเอง

1.2 รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นความจำ (Memory Model) จอยส์ และวิล (Joyce & Will, 1996, pp. 209-231) ได้พัฒนารูปแบบนี้โดยอาศัยหลัก 6 ประการเกี่ยวกับการตระหนักรู้ การเชื่อมโยง ระบบการเชื่อมโยง การเชื่อมโยงที่น่าขบขัน ระบบการใช้คำทดแทน การใช้คำสำคัญ โดยมีรูปแบบดังนี้

ขั้นที่ 1 การสังเกตหรือการศึกษารายละเอียดอย่างตั้งใจ

ขั้นที่ 2 การสร้างความเชื่อมโยง

ขั้นที่ 3 การใช้จินตนาการ

ขั้นที่ 4 การใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่ทำให้ศึกษาบททบทวนจนกระทั่งจดจำได้

2. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาจิตพิสัย (Affective Domain)

เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมที่พึงประสงค์ ขอนำเสนอ 2 รูปแบบดังนี้

2.1 รูปแบบการเรียนการสอนโดยการชักจูง (Jurisprudential Model) จอยส์ และวิล (Joyce & Will, 1996, pp. 106-128) ได้พัฒนารูปแบบนี้ขึ้นจากแนวคิดของโอติเวอร์ และเชเวอร์ เกี่ยวกับการตัดสินใจอย่างชาญฉลาดในประเด็นปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับเรื่องค่านิยม โดยมีรูปแบบดังนี้

ขั้นที่ 1 การนำเสนอกรณีปัญหา

ขั้นที่ 2 ให้ผู้เรียนแสดงจุดยืนของตนเอง

ขั้นที่ 3 ผู้สอนชักจูงจุดยืนของผู้เรียน

ขั้นที่ 4 ผู้เรียนทบทวนจุดยืนในค่านิยมของตนเอง

ขั้นที่ 5 ผู้เรียนตรวจสอบและยืนยันจุดยืนใหม่/เก่า

2.2 รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ (Role Playing Model)

ได้พัฒนาขึ้นโดย แรฟเทล และแรฟเทล (Shafitel & Shafitel, 1967, pp. 67-71) ได้กล่าวว่า การสวมบทบาทสมมติเป็นวิธีการที่ช่วยให้บุคคลได้แสดงความรู้สึกนึกคิดต่าง ๆ ที่อยู่ภายในออกมา ทำให้สิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่เปิดเผยออกมา และนำมาศึกษาทำความเข้าใจช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง เกิดความเข้าใจในตนเอง ขณะเดียวกันการที่สวมบทบาทของผู้อื่นก็สามารถช่วยให้ผู้เรียน เกิดความเข้าใจในความคิด ค่านิยมและพฤติกรรมของผู้อื่นได้เช่นกัน โดยมีรูปแบบดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเสนอสถานการณ์ปัญหาและบทบาทสมมติ

ขั้นที่ 2 เลือกผู้แสดง

ขั้นที่ 3 จัดฉาก

ขั้นที่ 4 เตรียมผู้สังเกตการณ์

ขั้นที่ 5 แสดง

ขั้นที่ 6 อภิปรายผลและประเมินผล

ขั้นที่ 7 แสดงเพิ่มเติม

ขั้นที่ 8 อภิปรายผลและประเมินผลอีกครั้ง

ขั้นที่ 9 แลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปการเรียนรู้

3. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psycho-Motor Domain)

เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติ การกระทำหรือการแสดงออก ขอนำเสนอ 2 รูปแบบดังนี้

3.1 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะการปฏิบัติของซิมป์สัน

(Instructional Model Based on Simpson's Processes for Psycho-Motor Skill Development)

ซิมป์สัน (Simpson, 1972) ได้กล่าวว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางกายของผู้เรียน อาศัยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อหลาย ๆ ส่วน เกิดขึ้นจากการสั่งงานของสมองต้องสัมพันธ์กันกับความรู้สึกที่เกิดขึ้น สามารถพัฒนาทักษะได้ด้วยการฝึกฝนซึ่งเมื่อได้รับการฝึกฝนที่ดีจะก่อให้เกิดความถูกต้อง คล่องตัว ความเชี่ยวชาญชำนาญและความคงทนผลจากการกระทำสามารถสังเกตได้จากความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความราบรื่น โดยมีรูปแบบดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้

ขั้นที่ 2 ขั้นการเตรียมความพร้อม

ขั้นที่ 3 ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม

ขั้นที่ 4 ขั้นการลงมือกระทำ

ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ

ขั้นที่ 6 ขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้

ขั้นที่ 7 ขั้นการคิดริเริ่ม

3.2 รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (Davies' Instruction Model

for Psychomotor Domain) เดวิส (Davies, 1971, pp. 50-56) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติไว้ว่า การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นให้ได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จ โดยมีรูปแบบดังนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ
- ขั้นที่ 2 ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย
- ขั้นที่ 3 ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย
- ขั้นที่ 4 ขั้นให้เทคนิควิธีการ
- ขั้นที่ 5 ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ

4. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการ (Process Skills)

เป็นรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับวิธีดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นกระบวนการทางสติปัญญา

เช่น กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้ หรือกระบวนการคิดต่าง ๆ อาทิ การคิดวิเคราะห์ การอุปนัย การนิรนัย การใช้เหตุผล การสืบสอบ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หรืออาจเป็นกระบวนการทางสังคม เช่นการทำงานร่วมกัน ปัจจุบันการศึกษาให้ความสำคัญในเรื่องนี้มากเพราะเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตในสังคม ขอนำเสนอ 2 รูปแบบดังนี้

4.1 รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการสืบสอบและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

(Group Investigation Instructional Model) จอยส์ และวิล (Joyce & Will, 1996, pp. 80-88)

ได้พัฒนารูปแบบนี้จากแนวคิดของเรเลน 2 แนวคิด คือ แนวคิดเกี่ยวกับการสืบเสาะแสวงหาความรู้และแนวคิดเกี่ยวกับความรู้ สิ่งสำคัญคือช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรู้หรือความต้องการที่จะสืบค้นหรือเสาะแสวงหาความรู้ เรเลน มีความเห็นว่า ความรู้เป็นเป้าหมายของกระบวนการสืบสอบทั้งหลาย ความรู้เป็นสิ่งที่ได้จากการนำประสบการณ์หรือความรู้เดิมมาใช้ในประสบการณ์ใหม่ ๆ โดยมีรูปแบบดังนี้

- ขั้นที่ 1 ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาหรือสถานการณ์ที่ชวนให้สงสัย
- ขั้นที่ 2 ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นต่อปัญหาหรือสถานการณ์นั้น ๆ
- ขั้นที่ 3 ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวางแผนในการแสวงหาความรู้
- ขั้นที่ 4 ให้ผู้เรียนดำเนินการแสวงหาความรู้
- ขั้นที่ 5 ให้ผู้เรียนวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลข้อมูล นำเสนอและอภิปรายผล
- ขั้นที่ 6 ให้ผู้เรียนกำหนดปัญหาที่ต้องการสืบเสาะหาคำตอบต่อไป

4.2 รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตตามแนวคิดของ

ทอร์เรนซ์ (Torrance's Future Problem Solving Instructional Model) รูปแบบนี้ได้พัฒนามาตามแนวคิดของ ทอร์เรนซ์ (Torrance, 1962) ได้นำองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ 3 องค์ประกอบ คือ การคิดคล่องแคล่ว การคิดยืดหยุ่น การคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ประกอบกับกระบวนการคิดแก้ปัญหาและการไขประโยชน์จากกลุ่มซึ่งมีความคิดที่หลากหลาย โดยใช้เทคนิคการ ระดมสมองเกือบทุกขั้นตอน โดยมีรูปแบบดังนี้

- ขั้นที่ 1 การนำสภาพการณ์อนาคตเข้าสู่ระบบการคิด
- ขั้นที่ 2 การระดมสมองเพื่อการค้นหาปัญหา
- ขั้นที่ 3 การสรุปปัญหา และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา
- ขั้นที่ 4 การระดมสมองหาวิธีแก้ปัญา
- ขั้นที่ 5 การเลือกวิธีการแก้ปัญาที่ดีที่สุด
- ขั้นที่ 6 การนำเสนอวิธีการแก้ปัญาอนาคต

5. รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการ (Integration)

เป็นรูปแบบที่เน้นการพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนไปพร้อม ๆ กัน โดยการบูรณาการทั้งทางด้านเนื้อหาสาระและวิธีการ รูปแบบลักษณะได้รับความนิยมอย่างมากเพราะมีความสอดคล้องกับหลักทฤษฎีทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนารอบด้าน ขอนำเสนอ 1 รูปแบบดังนี้

5.1 รูปแบบการเรียนการสอนทางตรง (Direct Instruction Model) จอยซ์ และวิล (Joyce & Will, 1996, p. 334) ได้พัฒนารูปแบบนี้ขึ้น โดยมุ่งเน้นการให้ความรู้ที่ลึกซึ้ง ช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่ามีบทบาทในการเรียน ทำให้ผู้เรียนมีความตั้งใจในการเรียนรู้และการใช้เวลาเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีรูปแบบดังนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นนำ
- ขั้นที่ 2 ขั้นนำเสนอบทเรียน
- ขั้นที่ 3 ขั้นฝึกปฏิบัติตามแบบ
- ขั้นที่ 4 ขั้นฝึกปฏิบัติภายใต้การกำกับของผู้ชี้แนะ
- ขั้นที่ 5 ขั้นฝึกปฏิบัติอย่างอิสระ

ความสำคัญของรูปแบบ

จากแนวความคิดเรื่องรูปแบบนี้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ซึ่งส่งผลต่อผู้เรียนโดยตรงให้เกิดการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับความรู้ที่นักเรียนคิด ค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรม สามารถนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข

สภาพการบริหารงานของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2

แนวความคิดการจัดการศึกษาอาชีว ได้มีมาตั้งแต่ยุคที่ประเทศไทยเริ่มมีอาชีพหัตถกรรม กสิกรรม โดยในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2475 ได้กำหนดควิสามัญศึกษา ได้แก่ การจัดการศึกษาวิชาชีพให้เหมาะสมกับภูมิประเทศ เช่น กสิกรรม หัตถกรรม และพาณิชยกรรม เป็นความรู้

พื้นฐานสำหรับประกอบเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม ซึ่งในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2479 ได้ปรากฏคำว่า “อาชีวศึกษา” เป็นครั้งแรกในระบบการศึกษาของประเทศไทย

ประวัติความเป็นมาของกรมอาชีวศึกษา ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พุทธศักราช 2484 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2484 แบ่งส่วนราชการเป็น 3 กอง คือ

1. สำนักเลขานุการกรม
2. กองโรงเรียน ทำหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานโรงเรียนอาชีวศึกษา
3. กองวิชาการ ทำหน้าที่เกี่ยวกับ หลักสูตร แบบเรียน ทะเบียน การสอบไล่ และการออกประกาศนียบัตร

ปี พ.ศ. 2494 ได้มีพระราชกฤษฎีกา จัดวางระเบียบราชการในกรมอาชีวศึกษา แบ่งส่วนราชการออกเป็น 7 กอง คือ

1. สำนักเลขานุการกรม
2. กองโรงเรียนการช่าง
3. กองโรงเรียนพาณิชยและอุตสาหกรรม
4. กองโรงเรียนเกษตรกรรม
5. กองวิทยาลัยเทคนิค
6. กองส่งเสริมอาชีพ
7. กองออกแบบสิ่งก่อสร้าง

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2499 การอาชีวศึกษา ได้ถูกพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ โดยเฉพาะปี พ.ศ. 2510 ได้มีหน่วยงานโครงการเงินกู้ ธนาคารโลก เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษา และปี พ.ศ. 2512 ได้รับความช่วยเหลือจากประเทศออสเตรเลียในการจัดตั้งโรงเรียนเทคนิคสัทธิบ จังหวัดชลบุรี โดยในปี พ.ศ. 2512 ได้ยกฐานะจากโรงเรียนเป็นวิทยาลัย

ในปี พ.ศ. 2515 ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 172 พ.ศ. 2515 ได้แบ่งส่วนราชการในสังกัดกรมอาชีวศึกษา ออกเป็น 9 กอง คือ

1. สำนักเลขานุการกรม
2. กองวิทยาลัย
3. กองโรงเรียน
4. กองแผนงาน
5. กองการเจ้าหน้าที่
6. กองคลัง

7. กองออกแบบและสิ่งก่อสร้าง

8. กองบริการเครื่องจักรกล

9. หน่วยศึกษานิเทศก์

ในปี พ.ศ. 2523 ได้มีพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2523 กำหนดให้มี 10 หน่วยงาน ให้เกิดหน่วยงานใหม่จากเดิม กองวิทยาลัยและกองโรงเรียน เป็นกองใหม่ คือ

1. กองวิทยาลัยเกษตรกรรม

2. กองวิทยาลัยเทคนิค

3. กองวิทยาลัยอาชีวศึกษา

ในปี พ.ศ. 2524 ได้ประกาศใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2524 ปี พ.ศ. 2527 ได้ใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พ.ศ. 2527 และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค ปี พ.ศ. 2528 ส่งเสริมแนวคิด “การอาชีวศึกษาระบบทวิภาค” และได้มีการจัดตั้งสำนักงานโครงการพิเศษ เป็นหน่วยงานภายใน มีหน้าที่ประสานงานกับสำนักงาน โครงการพิเศษ และรับผิดชอบงานที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง และงานพัฒนาชนบท และในปี พ.ศ. 2530 ได้มีการจัดตั้ง “วิทยาลัยการอาชีพ” ในพื้นที่จังหวัดมุกดาหาร และแม่ฮ่องสอน โดยมีเป้าหมายที่จะจัดการศึกษาทุกประเภทวิชาชีพ และทุกหลักสูตรทั้งในและนอกระบบการศึกษา

ในปี พ.ศ. 2535-2539 ได้มีโครงการจัดตั้งวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีกจำนวน 93 แห่ง เฉพาะโครงการจัดตั้งวิทยาลัยการอาชีพระดับอำเภอ 60 แห่ง วิทยาลัยสารพัดช่าง 25 แห่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพไปสู่ท้องถิ่น

พ.ศ. 2546 ยกฐานะจากเดิมกรมอาชีวศึกษา เป็นสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามความในมาตรา 8 และมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริม การอาชีวศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ โดยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. จัดทำข้อเสนอแนะนโยบายแผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรการอาชีวศึกษาทุกระดับ
2. ดำเนินการและประสานงานเกี่ยวกับมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ
3. กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการจัดงบประมาณและสนับสนุนทรัพยากร
4. พัฒนาครูและบุคลากรการอาชีวศึกษา
5. ส่งเสริมประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และรูปแบบความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นและสถานประกอบการ

6. ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดการอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน
7. จัดระบบ ส่งเสริม และประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศและการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ
8. ดำเนินการเกี่ยวกับงานเลขานุการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและดำเนินการตามที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษามอบหมาย
9. ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาหรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา [สอศ.], 2546)

การแบ่งส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 8 และมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ดำเนินการแบ่งส่วนราชการ ดังนี้

1. สำนักอำนวยการ
2. สำนักความร่วมมือ
3. สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา
4. สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา
5. สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา
6. สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ
7. สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา

ส่วนราชการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. สำนักอำนวยการ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1.1 ดำเนินการเกี่ยวกับงานช่วยอำนวยการและงานเลขานุการของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา งานเลขานุการของคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประสานราชการ ดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป กิจกรรมพิเศษ การประชาสัมพันธ์และงานเผยแพร่การอาชีวศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพ และงานอื่นใดที่มีได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการใดในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.2 พัฒนาระบบงานและการบริหารงานบุคคลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.3 ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การพัสดุ งานอาคารสถานที่ งบประมาณ และสินทรัพย์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนดและตรวจสอบมาตรฐานอาคารงานออกแบบและก่อสร้าง รวมทั้งการประสานและส่งเสริมการดำเนินงานของสถานศึกษา

1.4 ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมวินัยและระบบคุณธรรม กฎหมาย นิติกรรมและสัญญา งานเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางแพ่ง อาญา งานคดีปกครอง และงานคดีอื่นที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

1.5 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2. สำนักความร่วมมือ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

2.1 พัฒนาระบบ รูปแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับความร่วมมือกับเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษา รวมทั้งติดตามและประเมินผล

2.2 ส่งเสริมและสนับสนุนเอกชนและสถานประกอบการให้จัดการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรและมาตรฐานการอาชีวศึกษา รวมทั้งการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2.3 ส่งเสริมและพัฒนาระบบการสนับสนุนทรัพยากร และการจัดให้มีกองทุนอาชีวศึกษา

2.4 ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาองค์กรวิชาชีพ กลุ่มอาชีพ และสมาคมอาชีพ

2.5 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3. สำนักติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

3.1 ดำเนินการเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษาในภาพรวมของประเทศ

3.2 ส่งเสริมและประสานงานการติดตามและประเมินผลการอาชีวศึกษาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.3 ให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการบริหารและการจัดการอาชีวศึกษา

3.4 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

4. สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

4.1 จัดทำข้อเสนอนโยบาย แผนยุทธศาสตร์การอาชีวศึกษา และเป้าหมายการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา

4.2 จัดทำข้อเสนอแนะหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณเพื่อการอาชีวศึกษา รวมทั้งการติดตามและประเมินผล

4.3 พัฒนาระบบข้อมูลเครือข่ายสารสนเทศและส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการบริหารจัดการอาชีวศึกษา

4.4 ดำเนินการเกี่ยวกับงานวิเทศสัมพันธ์ การประสานนโยบายและความร่วมมือทางการศึกษากับองค์กรและหน่วยงานในและต่างประเทศ

4.5 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

5. สำนักพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรอาชีวศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

5.1 จัดทำและประเมินมาตรฐานครูและบุคลากรทางการอาชีวศึกษา พร้อมทั้งจัดทำข้อเสนอแผนการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการอาชีวศึกษา

5.2 ติดตามและประเมินผลการพัฒนาสมรรถนะครูและบุคลากรทางการอาชีวศึกษา

5.3 ดำเนินการฝึกอบรมและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา รวมทั้งประสานความร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนในการฝึกอบรมและพัฒนาครู บุคลากรทางการอาชีวศึกษา และครูฝึกในสถานประกอบการด้านอาชีพ

5.4 วิจัยและพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ ผลิตรายการบริการเครื่องจักรและเทคโนโลยี พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของครูและบุคลากรทางการอาชีวศึกษา

5.5 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

6. สำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

6.1 วิจัยและพัฒนามาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการอาชีวศึกษาทุกระดับ

6.2 วิจัยและพัฒนามาตรฐานสื่อต้นแบบและนวัตกรรมการอาชีวศึกษา

6.3 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาระบบมาตรฐาน การแนะแนวการอาชีวศึกษา และอาชีพการกำหนดคุณวุฒิวิชาชีพ มาตรฐานวิชาชีพ การเทียบประสบการณ์และการรับรองคุณวุฒิวิชาชีพ

6.4 พัฒนาระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพในสถาบันการอาชีวศึกษา สถานศึกษารวมทั้งระบบการเรียนรู้ที่บูรณาการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และการกีฬากับการอาชีวศึกษา

6.5 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

7. สำนักวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

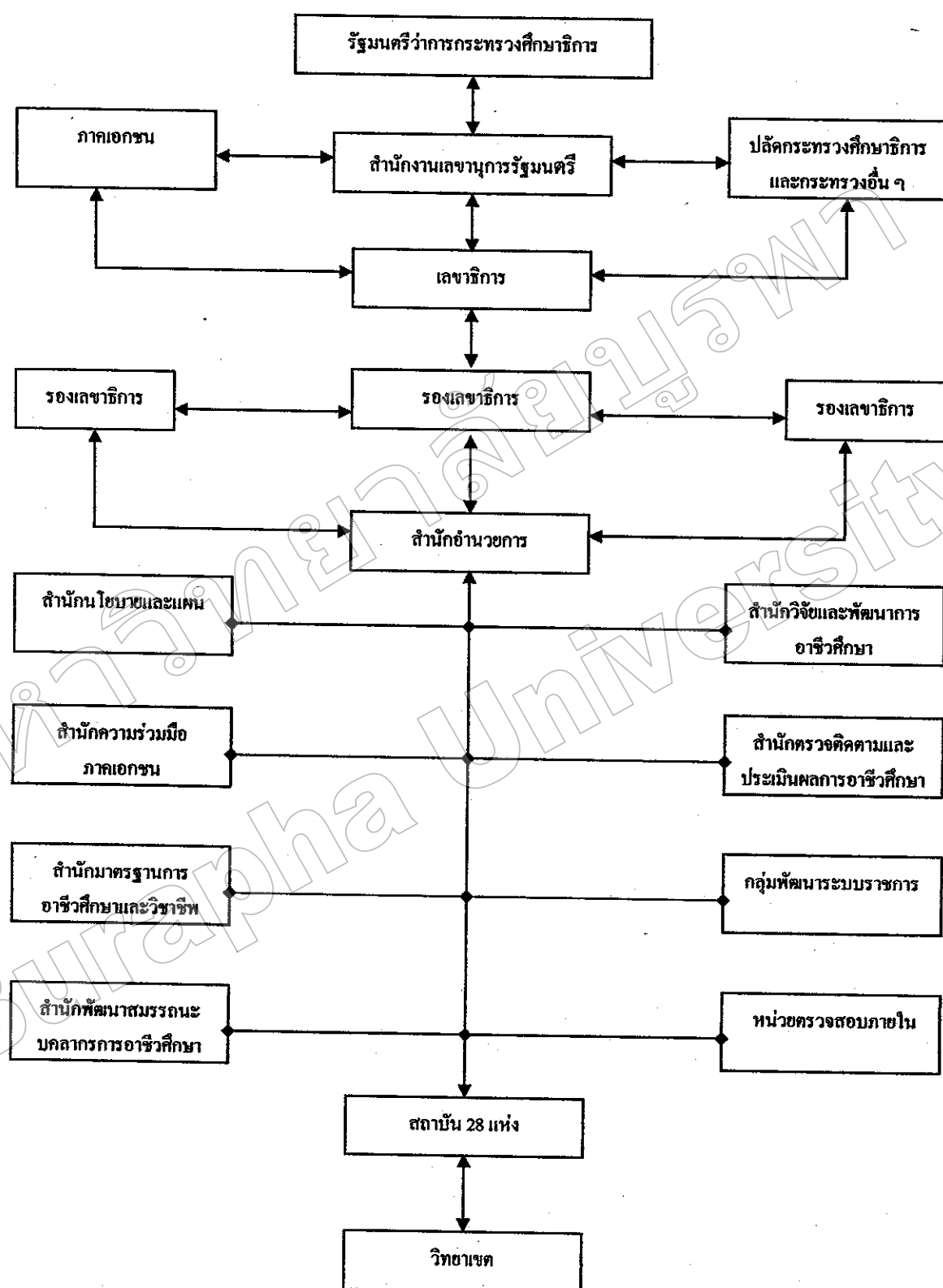
7.1 วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา เพื่อประกอบการเสนอแนะนโยบายแผนงาน โครงการ ความต้องการกำลังคนด้านอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ

7.2 วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการเรียนการสอน และการบริหารจัดการอาชีวศึกษา ของสถานศึกษา รวมทั้งติดตามและประเมินผล

7.3 ส่งเสริม ผลิต พัฒนา และเผยแพร่นวัตกรรม ถึงประดิษฐ์ทางการอาชีวศึกษา และวิชาชีพเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีการอาชีวศึกษาและคุณภาพของนักเรียน นักศึกษา

7.4 รวบรวมการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดทำสารสนเทศงานการวิจัย อาชีวศึกษา

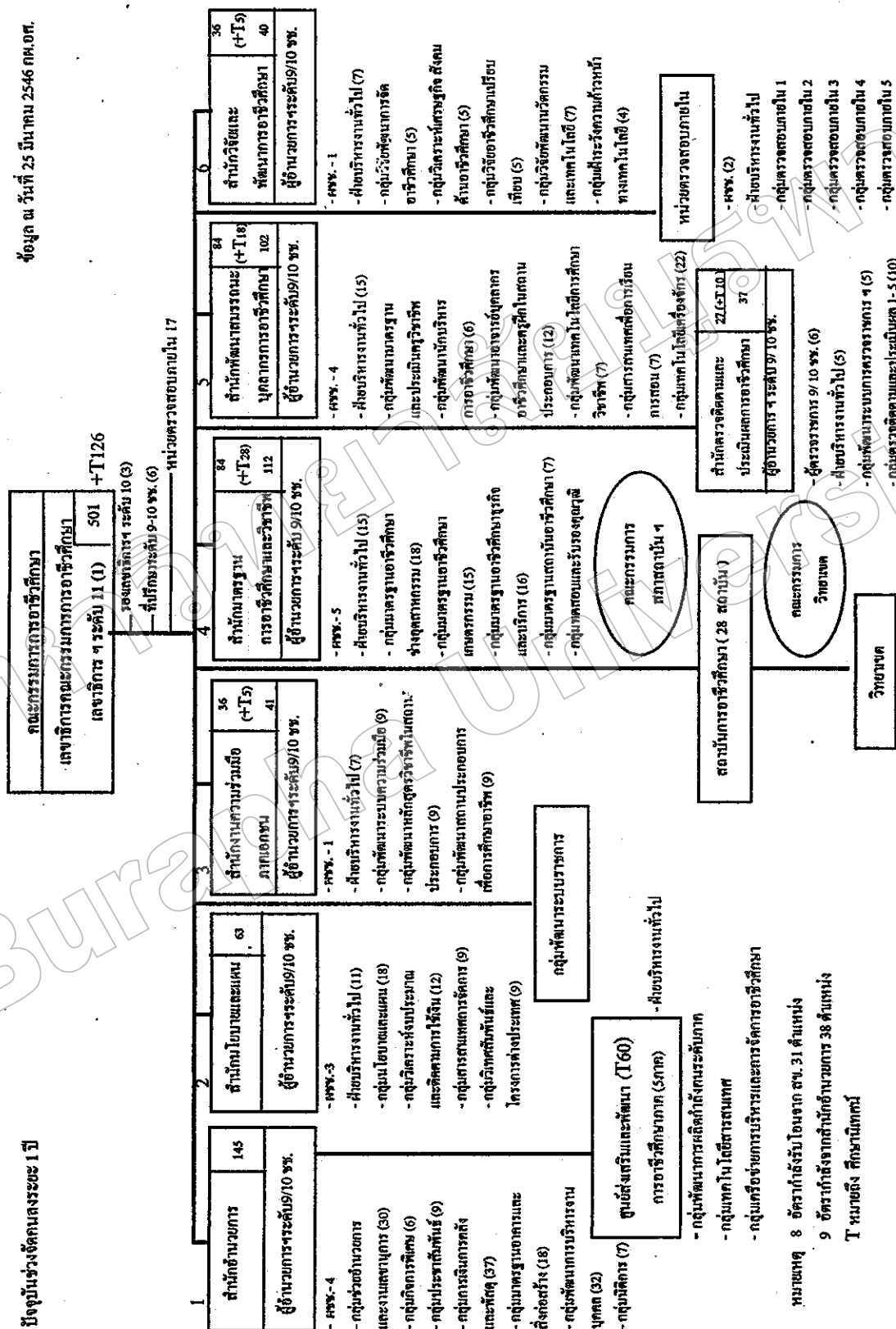
7.5 ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย



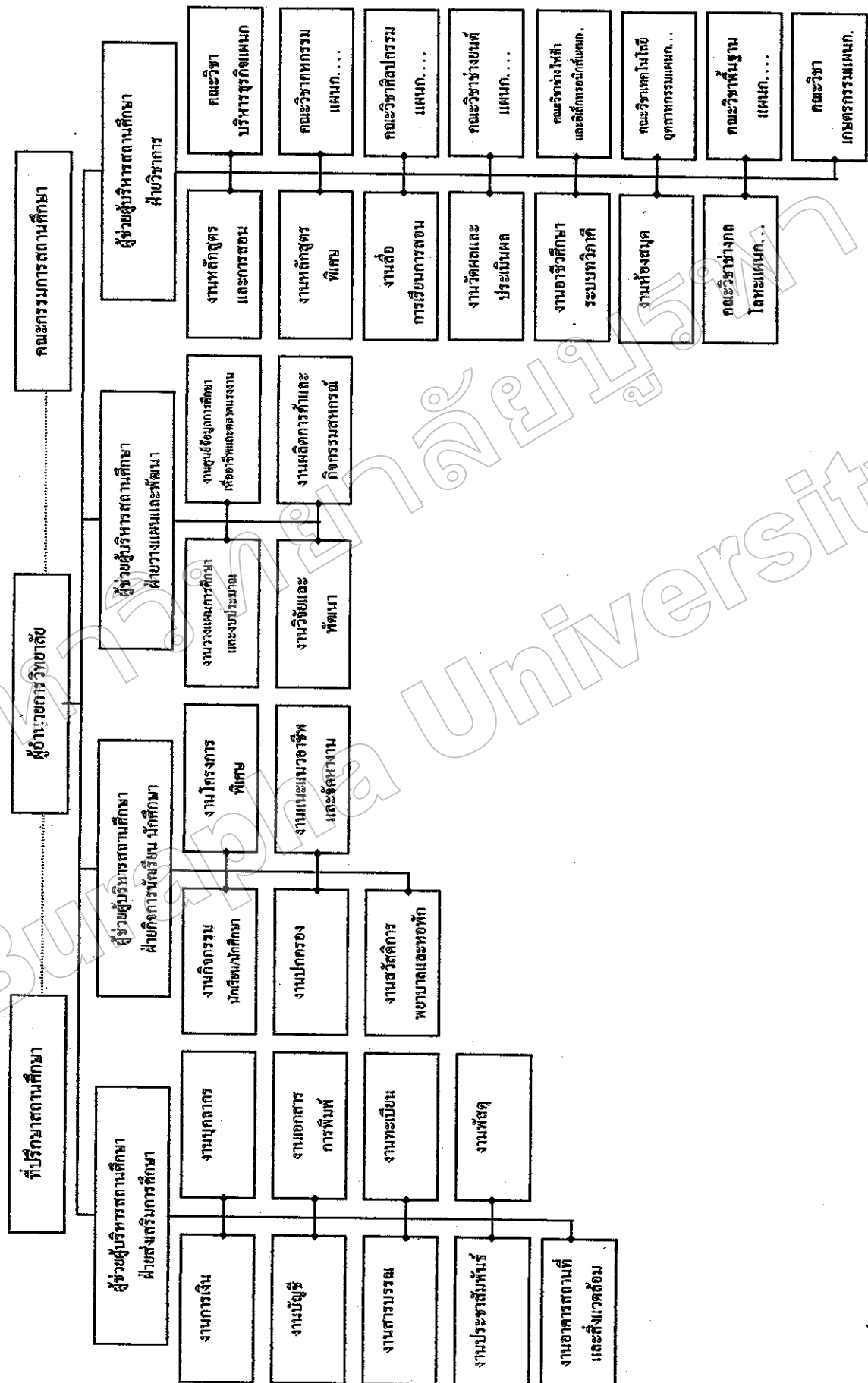
ภาพที่ 2 แนวทางการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ปัจจุบันช่วงจัดคนลงระยะ 1 ปี

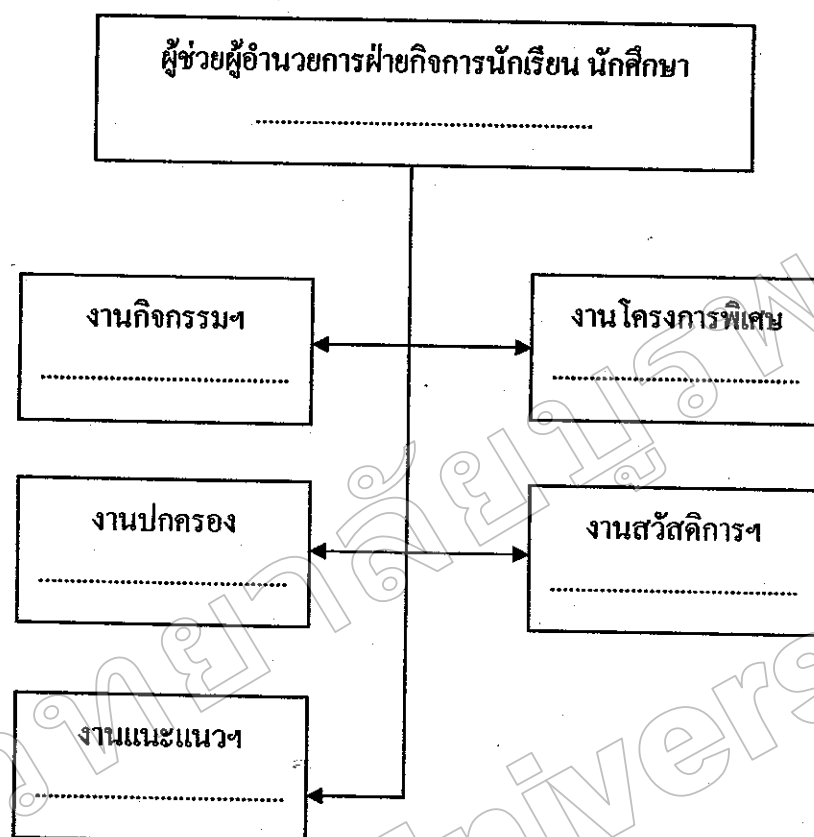
ข้อมูล ณ วันที่ 25 มีนาคม 2546 กพ.๐๓.



ภาพที่ 3 โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการและอัตรากำลัง สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา



ภาพที่ 4 โครงสร้างการบริหารสถานศึกษา



ภาพที่ 5 แผนภูมิการบริหารงานฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา

วัตถุประสงค์ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2

1. เพื่อสร้างคุณภาพ มาตรฐานการอาชีวศึกษา และสอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงานและประกอบอาชีพอิสระ
2. เพื่อขยายโอกาสการอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพให้เข้าถึงกลุ่มบุคคลได้กว้างขวางขึ้น
3. เพื่อผนึกกำลังระหว่างสถานศึกษาในการใช้ทรัพยากร เกื้อกูลความเชี่ยวชาญด้าน วิชาการจัดระบบความร่วมมือกับผู้ประกอบการที่เข้มแข็ง และเตรียมความพร้อมสำหรับ เปิดสอน ระดับปริญญา

วิสัยทัศน์ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2

สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 เป็นองค์กรที่มุ่งมั่นในการบริหาร จัดการ อาชีวศึกษา โดยผนึกกำลัง ประสานประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชน สถานประกอบการ และองค์การส่วนท้องถิ่น

เพื่อผลิตพัฒนากำลังคน ระดับกึ่งฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี สาขาต่าง ๆ ให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม อย่างมีคุณภาพ ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาให้ก้าวทันเทคโนโลยีสู่มาตรฐานสากล สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นและประเทศ

พันธกิจ สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2

1. จัดการอาชีวศึกษา และฝึกอบรมวิชาชีพตามความถนัด ความสนใจ อย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ถึงระดับปริญญาและเทคโนโลยี
 2. พัฒนาคณาจารย์ให้มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ก้าวทันโลก ทันเหตุการณ์
 3. พัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอน ให้มีความยืดหยุ่น
 4. ผลิตและพัฒนากำลังคนทางวิชาชีพในระดับต่าง ๆ
 5. นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการอาชีวศึกษา
 6. พัฒนาระบบเครือข่าย สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน
 7. มีวิจัยและพัฒนาการอาชีวศึกษา ร่วมกับสถานประกอบการ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ความหมายของงานกิจการนักเรียน นักศึกษา
- งานกิจการนักเรียน นักศึกษา ตรงกับชื่อภาษาอังกฤษหลายคำ เช่น “Student Services”, “Student Affairs”, “Student Personal Work”, “Student Personal Services” มีผู้ให้ความหมายงานกิจการนักเรียน นักศึกษาไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

เฟรดเดอริก (Frederick, 1959, p. 6) ให้ความหมายงานกิจการนักเรียน นักศึกษาว่าเป็นกิจกรรม ภายในสถานศึกษา เกิดจากความสมัครใจของนักศึกษาที่จะเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหาร ครู อาจารย์ การเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน นักศึกษาไม่มีผลต่อคะแนนเลื่อนชั้น หรือการวัดและประเมินผลทางการศึกษา

กู๊ด (Good, 1973, p. 9) ให้ความหมายงานกิจการนักเรียน นักศึกษาว่า เป็นโปรแกรม และการจัดดำเนินงานซึ่งนักศึกษาหรือสถานศึกษาจัดทำขึ้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสนุกสนานเพิ่มความรู้ ส่งเสริมความถนัดและความสนใจ ไม่เกี่ยวข้องกับหน่วยกิตทางวิชาการ และอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสถานศึกษา

พรณี ชูทัย (2522, หน้า 22) ให้ความหมายงานกิจการนักเรียน นักศึกษาว่า บริการทั้งหลายที่จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือให้นักศึกษาให้พัฒนาการทุกด้าน ช่วยพัฒนาทักษะ การเรียน การปรับตัวการแก้ปัญหา ช่วยให้รู้จักสมาคม รู้จักวิธีเรียน กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้ เช่น งานด้านอนามัย กีฬา การจัดหาทุน

อนุชา เทวราชสมบูรณ (2523, หน้า 9) ได้รวบรวมแนวคิดของนักการศึกษาเช่น แชนนอน อับรู่ เบลานท์ และคลอสไมเออร์ ให้ความเห็นว่างานกิจการนักศึกษา เป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นที่สถานศึกษาต้องสนับสนุน จัดให้มีขึ้น เช่น การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพราะ จะช่วยให้นักเรียนนักศึกษา ได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง ตามแนวทางที่เน้นช่วยให้นักศึกษา มีประสบการณ์ที่ดีที่สุด ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งเป็นการปรับตัวของนักศึกษา เพื่อ การดำรงอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข นอกจากให้บทเรียนอันมีค่าแก่ชีวิต นักเรียนยังช่วยให้นักเรียนมีโอกาสพัฒนาความเป็นผู้นำ เคารพนับถือตนเองและผู้อื่น มีพลมัยที่ดีสมบูรณ์ มีทักษะ การใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกาย มีอารมณ์มั่นคง สร้างค่านิยมที่เหมาะสม สร้างสัมพันธภาพกับ คนในวัยเดียวกัน หรือแก่กว่าได้ ช่วยให้มีโอกาสทำงานร่วมกับเพื่อนนักเรียน ครู อาจารย์ บุคคลอื่น ในชุมชน สังคม และสามารถดำรงตนได้อย่างมีความสุข

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2525, หน้า 36) ให้ความหมายงานกิจการนักศึกษาว่า งานกิจการนักศึกษา คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อเน้นการพัฒนาบุคคล การจัดสภาพแวดล้อม การพัฒนากิจกรรม การให้สวัสดิการและบริการแก่นักศึกษา งานกิจการนศึกษานอกจาก จะส่งเสริมวัตถุประสงค์ของสถาบันด้านการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่ชุมชนและ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ยังมุ่งพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เพิ่มเติมจากสิ่งที่การศึกษา ในชั้นเรียนไม่สามารถจัดให้ได้

บุรุษชัย จงกลนิ (2525, หน้า 15) ได้ให้ความหมายของงานกิจการนักศึกษาว่า การดำเนินงาน เพื่อให้งานกิจการนักเรียน นักศึกษา บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ ทุกคนพัฒนาทุก ๆ ด้านในลักษณะที่ต่อเนื่องไปตลอดจนยอมรับในความต้องการ ความถนัด ความสนใจของนักศึกษา โดยถือว่าชีวิตมีค่า

ล้านาวี ขจรศิลป์ (2525, หน้า 6) ได้ให้ความหมายงานกิจการนักศึกษาว่า งานกิจการ นักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา ได้จัดทั้งในแง่การบริหาร และในแง่ วิธีการดำเนินงาน ถ้าพิจารณาในแง่การบริหารงานกิจการนักศึกษา คือ หน่วยงานที่สถาบันอุดมศึกษา ในแง่วิธีการดำเนินงาน งานกิจการนักศึกษาคือกระบวนการทางการศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาให้เป็น บุคคลที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านวิชาชีพขั้นสูง สังคม อารมณ์ ร่างกาย และจิตใจ

นันทนา เทพบริรักษ์ (2526, หน้า 3) ได้ให้ความหมายงานกิจการนักศึกษาว่า การให้บริการหรือประสบการณ์ต่างๆ ที่จัดให้นักศึกษา นอกเหนือจากการเรียนการสอน โดย ความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม ตามความสนใจ ความถนัด ดำเนินโดยความเห็นชอบ สนับสนุน โดยคณาจารย์เป็นไปตามขอบเขต อำนาจหน้าที่ที่สถานศึกษากำหนดไว้ และไม่มีการให้คะแนน ใด ๆ

ปรกรณ์ ศรีคอนไผ่ (2530, หน้า 136) ได้ให้ความหมายงานกิจการนักศึกษา ไว้ว่า กิจกรรมทั้งหลายที่สถานศึกษาจัดขึ้นนอกเหนือจากกิจกรรมในเวลาเรียนตามปกติ เพื่อส่งเสริมความเจริญงอกงามของนักศึกษา ต้องจัดให้ตรงความสนใจและความถนัด สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

พนัส หันนาคินทร์ (2531, หน้า 219) ได้ให้ความหมายงานกิจการนักเรียน นักศึกษาว่า กิจกรรมทั้งหมดที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อมุ่งต่อความเจริญของนักเรียน นักศึกษา

กาญจนา ศรีกาพลินธุ์ (2535, หน้า 455) ได้ให้ความหมายของงานกิจการนักเรียน นักศึกษาว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษา ให้นักเรียนร่วมจัดทำนอกเวลาเรียน และนอกเหนือจากหลักสูตรที่สถานศึกษากำหนดไว้ในเวลาปกติ ทั้งนี้ด้วยความสมัครใจของนักศึกษาเองโดยความเห็นชอบ และอำนวยความสะดวกจากโรงเรียน ครู อาจารย์ ในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้กิจกรรมดังกล่าวบรรลุความสำเร็จตามความมุ่งหมาย

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า งานกิจการนักเรียน นักศึกษา คืองานที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษาในการส่งเสริมความเจริญงอกงาม ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สามารถนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวมสูงสุด

หลักการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา

การบริหารกิจการนักเรียน นักศึกษา เป็นศาสตร์และศิลป์อย่างหนึ่งในการบริหารงาน ซึ่งนักการศึกษาหลายคน ได้นำกลยุทธ์และหลักการบริหารที่เกี่ยวกับศาสตร์แขนงนี้มาช่วยให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษาเล่าเรียน และช่วยพัฒนานักศึกษา ให้เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และด้านวิชาชีพ การบริหารกิจการนักเรียน นักศึกษา มีความจำเป็นและมีประโยชน์ต่อสถาบันอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาเป็นอย่างมาก การบริหารเป็นการประสานงาน การอำนวยความสะดวกและการให้บริการแก่ผู้เกี่ยวข้อง การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่บุคคลสองคนขึ้นไปร่วมกันดำเนินงานโดยใช้วิธีการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การบริหารกิจกรรมในสถานศึกษา ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2532 (กรมวิชาการ, 2535, หน้า 1-2) ไว้ดังนี้

1. จะต้องเป็นไปตามนโยบายหลักของรัฐบาล ในการดำเนินงานพัฒนาการศึกษา เพื่อส่งเสริมความเจริญและความมั่นคงของชาติ

2. จะต้องเป็นไปเพื่อวางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

3. จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมให้มีระเบียบวินัยในตนเอง

4. จะต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษา และครู อาจารย์

5. จะต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

6. จะต้องมีการและระเบียบข้อบังคับของกิจกรรม โครงการและระเบียบข้อบังคับ

จะต้องเป็นของสถานศึกษา

7. ทุกกิจกรรมต้องมีครู อาจารย์ในสถานศึกษาเข้าร่วมรับผิดชอบดำเนินงาน

8. บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม จะต้องเป็นบุคคลที่ปัจจุบันอยู่ในสถานศึกษานั้น ๆ เว้นแต่วิทยากรให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษานั้น ๆ

9. การจัดให้เลือกกิจกรรมใด ๆ หรือ ไม่ให้อยู่ในดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษานั้น ๆ

10. ให้สถานศึกษาควบคุมเรื่องการจ่ายเงินหรือพัสดุอื่น ๆ ให้เป็นการประหยัดและเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อความมั่นคงและปลอดภัยของชาติ

11. ให้สถานศึกษาพิจารณาเห็นว่ากิจกรรมใด ๆ ไม่เหมาะสมมีการกระทำหรืออาจนำมาซึ่งอันตรายต่อความมั่นคงของชาติ ให้หัวหน้าสถานศึกษาสั่งยกเลิกกิจกรรมนั้น ๆ เสีย

บุญชัย จงกลณี (2525, หน้า 92) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารงานกิจการนักศึกษาไว้ว่า

1. งานกิจการนักศึกษา จัดให้นักศึกษาทุกคน เพื่อให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน

2. งานกิจการนักศึกษา เป็นกระบวนการต่อเนื่อง เพราะการพัฒนาบุคคลต้องทำอย่างต่อเนื่องและตลอดไป

3. การยอมรับในความต้องการ ความถนัด ความสนใจของนักศึกษา โดยยึดหลักว่าชีวิตมีคุณค่า นักศึกษาควรได้รับการเอาใจใส่เป็นอย่างดี

4. งานกิจการนักศึกษา จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือและประสานงานกับทุกฝ่ายในสถาบัน ทั้งนี้เพื่อให้การต่าง ๆ ดำเนินตามเป้าหมาย

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2532, หน้า 33) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารงานกิจการนักศึกษาไว้ว่า

1. สำรวจความต้องการ และปัญหาของนักศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมนักศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการแก้ปัญหา และลักษณะของนักศึกษาในสถานศึกษานั้น ๆ

2. พิจารณานโยบายของสถาบันว่า มีจุดเน้นกิจกรรมประเภทใดหรือกลุ่มใดโดยเฉพาะ

3. หน้าที่รับผิดชอบ และสายงานบริหารของฝ่ายกิจกรรม มีขอบเขตเพียงใด อำนาจการตัดสินใจขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านใดบ้าง
4. ศึกษาความเป็นไปได้ และความสะดวกในการขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. ดำรวจความพร้อมและความเข้าใจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา ว่ามีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน ถูกต้องมากน้อยแค่ไหน
6. ดำรวจแหล่งทุน และงบประมาณที่จะสนับสนุนกิจกรรมนักศึกษา โดยพยายามเพื่อให้ได้รับแหล่งเงินทุนสนับสนุนเพิ่มเติม
7. ควรจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับนักศึกษา เพื่อช่วยแนะแนว ดูแลมิให้เกิดการจัดกิจกรรมที่ซ้ำซ้อนหรือได้รับประโยชน์น้อย
8. ศึกษากิจกรรมที่เคยทำ พิจารณาว่ากิจกรรมใดควรจะเสนอแนะให้ปิดหรือยุบเสีย กิจกรรมใดควรจะสร้างสรรค์ขึ้นใหม่
9. ผู้บริหารพึงสำรวจความเหมาะสมว่านักศึกษา ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนา ดูแลสถาบัน โดยช่องทางใดจึงจะเหมาะสม
10. กิจกรรมใดที่ประสบผลสำเร็จยอดเยี่ยมควรพิมพ์เผยแพร่ กิจกรรมที่จะไม่ประสบผลสำเร็จก็ควรประเมินไว้ เพื่อเป็นการชี้แนวทางให้ทราบข้อพร่อง
11. สร้างความเข้าใจและสัมพันธ์ไมตรีอันดีให้เกิดขึ้นระหว่างผู้บริหาร ครู อาจารย์ นักศึกษา
12. ผู้บริหารกิจกรรมนักศึกษา ควรทำทำเนียบอาจารย์ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญงานกิจกรรมนักศึกษา เพื่อขอความร่วมมือในการช่วยแนะแนวให้คำปรึกษาในกิจกรรมต่าง ๆ
13. พยายามศึกษาวิธีการความเป็นไปได้ที่จะร่วมกับหน่วยงานอื่น
14. ควรมีความคิดริเริ่มที่จะนำนักศึกษาให้ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์
15. ศึกษาวิธีการ รูปแบบและวางระเบียบกฎเกณฑ์ หรือมาตรการสำหรับป้องกันความไม่สงบเรียบร้อยในสถาบัน
16. จัดทำแผนกิจกรรมนักศึกษาตลอดปี เพื่อทราบทิศทางของการจัดกิจกรรมว่ามีแนวทางไปทางใด
17. จัดบุคลากรรับผิดชอบด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับทราบจะได้หาทางกระตุ้นให้เกิดความสนใจ อยากเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้น
18. ควรมีการศึกษาเก็บตัวอย่าง เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณา การสร้างกิจกรรมต่าง ๆ

ทองเรือน อัมรัชกุล (2525, หน้า 68) ได้กล่าวถึงผู้บริหารกิจการนักศึกษา ระดับสูงว่า บุคคลเหล่านี้ควรมีความรู้ความสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดังนี้

1. สามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นนักการศึกษาทางด้านพัฒนาการศึกษาคือ เลือก โครงการในมหาวิทยาลัย หรือวิทยาลัย เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมนักศึกษา ให้เจริญงอกงามภายใต้ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและประเพณีอันดีงามของสถาบัน

2. การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบของตน ให้ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับงาน กิจกรรมนักศึกษา ซึ่งอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาตามความเหมาะสม

3. ให้ระบบสื่อสารที่ดีระหว่างหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกสถาบัน

4. มีการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ

5. สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้น ทั้งภายในและภายนอกสถาบัน

6. สนับสนุนการประเมินผลงานตลอดจนการดำเนินงาน ควรใช้วิธีการพึ่งตนเองให้ มากที่สุด

7. ควรมีการวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานวิธีหนึ่ง

8. บำรุงขวัญและกำลังใจของผู้ร่วมงานอยู่เสมอ

9. สร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นกับชุมชนอันเป็นแนวทางที่ชุมชนจะสนับสนุน และ ความช่วยเหลือ สถาบันการศึกษาในการพัฒนานักศึกษา

10. ทำหน้าที่สอน ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาทั่วไป รวมถึงการแนะแนวการทำงานให้กับ ผู้ได้บังคับบัญชา

วัตถุประสงค์ของฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา

เพื่อเป็นการสนองนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสอดคล้อง กับความมุ่งหมายของกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2533, หน้า 4-5) ได้กำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการจัดกิจกรรมนักเรียน นักศึกษาโดยมีจุดมุ่งหมายคือ

1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ และประสบการณ์เพิ่มเติมจากการเรียนวิชาต่าง ๆ

2. เพื่อให้รู้จักและเข้าใจตนเอง สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้

3. เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัยให้มีความรับผิดชอบ มีความ สามัคคี มีระเบียบวินัย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

4. เพื่อให้มีความจงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เลื่อมใสการปกครอง ในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุข

จำรัส นองมาก (2527, หน้า 857) ได้อธิบายถึงจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักศึกษา ไว้ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาได้มีโอกาสพัฒนานุคลิกภาพของตนเองไปตามแนวทางที่พึงปรารถนา
2. ช่วยให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ที่กว้างขวางและดีที่สุดตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษามีเวลาทำกิจกรรมได้มากขึ้นและสามารถเลือกเข้าร่วมกิจกรรมที่ตนเองถนัดได้

4. เปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกการเป็นผู้นำ ผู้ตาม รู้จักเคารพนับถือผู้อื่นและตนเอง

5. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ไมตรีที่ดีระหว่างครูกับนักศึกษา นักศึกษากับนักศึกษา

เสริมวิทย์ สุภเมธี (2531, หน้า 6) กิจกรรมนักศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาให้นักศึกษาเจริญงอกงามทุกด้าน สถานศึกษาจึงควรให้ความช่วยเหลือทุกวิถีทางที่จะให้เขาบรรลุเป้าหมายตามโอกาสที่นักศึกษาควรจะได้รับจึงมีการกำหนดให้จัดงานด้านกิจการนักศึกษาอย่างจริงจัง และถือเป็นงานที่ควบคู่ไปกับการจัดการศึกษา โดยกำหนดจุดมุ่งหมายไว้ 3 ประการคือ

1. มุ่งพัฒนานุคลิกภาพของนักศึกษา
2. มุ่งช่วยแก้ปัญหาอันจะเกิดขึ้นแก่นักศึกษา
3. มุ่งช่วยป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นแก่นักศึกษา

สมเดช มุ่งเมือง (2532, หน้า 256) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจการนักเรียน นักศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนานักศึกษาให้เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทุกด้าน ทั้งด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเป็นเลิศทางวิชาชีพ
2. เพื่อพัฒนานักศึกษา ให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเลื่อมใสในการปกครอง ระบบประชาธิปไตย
3. เพื่อช่วยเหลือนักศึกษา ให้มีความพร้อมในการศึกษา โดยจัดให้บริการในด้านต่าง ๆ และช่วยอำนวยความสะดวกแก่นักศึกษา

4. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาจัดกิจกรรม และเข้าร่วมกิจกรรมตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถของตน เพื่อให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกฝนการทำงานร่วมกัน

5. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความรักและเชิดชูเกียรติแห่งสถาบัน ร่วมกันพัฒนาวิทยาลัยให้เป็นชุมชนวิชาการที่มีคุณภาพเป็นที่พึงทางปัญญาของสังคม

กิตติมา ปรีดีคิลิก (2532, หน้า 184-185) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักศึกษาเป็นข้อ ๆ ดังนี้

1. เพื่อสนองความต้องการทางจิตวิทยาของนักศึกษา

2. เป็นการเตรียมนักศึกษาให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมประชาธิปไตยก่อให้เกิดความร่วมมือทางสังคม รู้จักเคารพกฎ และคำสั่ง ก่อให้เกิดวินัยที่ดี การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น

3. เพื่อเสริมสร้างให้นักศึกษาสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสภาพชีวิต ด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง

4. เพื่อสำรวจ พัฒนาความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคลเพื่อได้ฝึกฝนและพัฒนาความสามารถให้ดีขึ้น

5. เพื่อให้นักศึกษาสนใจกับกิจกรรมของสถานศึกษามากขึ้นอันเป็น โอกาสให้นักเรียนได้สร้างเกียรติและความเจริญรุ่งเรืองให้แก่สถานศึกษา ทั้งยังทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึภาคภูมิใจ และเป็นเจ้าของกิจกรรมร่วมกัน

6. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

7. เพื่อจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับวิชาที่เรียนในหลักสูตรเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ในหลักสูตรให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

ดำรง ประเสริฐกุล (2542, หน้า 25) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านวิชาการ
2. พัฒนาความสัมพันธ์ทางด้านสังคม
3. เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสังคม
4. เพื่อส่งเสริมค่านิยมที่ดีและให้มีมาตรฐานสูงขึ้น
5. เพื่อปลูกฝังและส่งเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา

วิมลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2532, หน้า 36) ผู้ที่มีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของงานกิจการนักเรียน นักศึกษาไว้ว่า

1. เพื่อพัฒนาให้นักศึกษามีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีความสัมพันธ์ที่ดี และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น
2. เพื่อฝึกให้นักศึกษามีความรับผิดชอบ สามารถปกครองตนเองได้
3. เพื่อฝึกความคิดและการตัดสินใจของนักศึกษา
4. เพื่อพัฒนาสติปัญญาของนักศึกษา
5. เพื่อให้นักศึกษา เพิ่มพูนความรู้ ด้านอาชีพในอนาคตและรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

6. เพื่อให้นักศึกษารู้จักทักษะทางสังคม รู้จักเสียสละ

7. เพื่อให้นักศึกษาพัฒนาลักษณะนิสัย ความกตัญญูและความคิดที่ดี

8. เพื่อให้นักศึกษามีความสามัคคี

เฟรดเคอริก (Frederick, 1959, pp. 42-43) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักเรียนว่า ควรมีวัตถุประสงค์ของกิจกรรมดังนี้

1. พัฒนาความเป็นผู้นำให้กับนักเรียน
2. การสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. เพิ่มพูนความสนใจ ความถนัดของนักเรียนรายบุคคล
4. การส่งเสริมการแสดงออกของนักเรียน
5. การพัฒนาความต้องการของนักเรียน
6. การส่งเสริมวินัยในตนเองให้กับนักเรียน
7. การให้โอกาสนักเรียนทำกิจกรรมร่วมกับสังคม
8. การให้นักเรียนได้มีโอกาสสำรวจความสนใจและความถนัด
9. การส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย

โรบบินส์ (Robbins, 1978, p. 29 อ้างถึงใน ชีรวุฒิ ประทุมพนพรัตน์, 2534, หน้า 50)

ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของกิจกรรมนักเรียน ไว้ว่า กิจกรรมนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนที่จัดขึ้นในโรงเรียน มุ่งช่วยเหลือนักเรียนรายบุคคล ให้มีพัฒนาการในด้านที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของคน ซึ่งมีด้วยกัน 3 ลักษณะคือ

1. ความต้องการพัฒนาทางด้านร่างกายซึ่งมีมาแต่กำเนิด เด็กต้องการทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับความต้องการนี้
2. ความต้องการพัฒนาการทางด้านอารมณ์ ซึ่งเด็กรายบุคคล ต้องการมีอารมณ์ดี มั่นคง รักคนอื่น เมตตาปรานี และความต้องการทำกิจกรรมที่จะให้ได้พัฒนาการด้านนี้จนสมบูรณ์
3. ความต้องการทางสังคม เด็กต้องการทำกิจกรรม เพื่อให้เพื่อนยอมรับ ปรับตนเข้ากับเพื่อน ได้ให้ชื่อเสียงโด่งดังในบรรดาเพื่อน ๆ ของเขา และปรารถนาทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ

กอร์ดัน (Gorton, 1983, p. 406) ได้เสนอแนะว่า วัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักเรียนควรมีดังนี้

1. เรียนรู้ใช้เวลาว่างได้อย่างฉลาดยิ่งขึ้น
2. เพิ่มพูนและช่วยให้นักเรียนรู้จัก การใช้ความสามารถและทักษะที่เขาถืออยู่ไปใช้ในทางสร้างสรรค์ยิ่งขึ้น
3. พัฒนาความสนใจและทักษะในด้านอาชีพและการพักผ่อนหย่อนใจ
4. ให้มีทักษะต่อคุณค่าของอาชีพ และการพักผ่อนหย่อนใจในทางบวกมากขึ้น

5. เพิ่มพูนความรู้และทักษะในการทำหน้าที่ผู้นำ และการเป็นสมาชิกที่ดีของหมู่คณะ
6. พัฒนาทักษะที่มีต่อตนเอง และผู้อื่นให้ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง และเป็นไปในทางที่ดีมากขึ้น

7. พัฒนาทักษะที่มีต่อโรงเรียนให้เป็นไปในทางที่มีเหตุผล และสร้างสรรค์มากขึ้นจากผลการเข้าร่วมกิจกรรม

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของงานฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา มุ่งเน้น ส่งเสริม และพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาทางด้าน ร่างกาย สังคม สติปัญญา ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อการดำรงอยู่ และการดำเนินชีวิตให้เกิดเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป

ขอบข่ายของงานกิจการนักเรียน นักศึกษา

งานกิจการนักเรียน นักศึกษา มีขอบข่ายการดำเนินงานครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบันการศึกษาอย่างกว้างขวาง นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ทัศนะถึงขอบข่ายการบริหารงาน กิจการนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานกิจการนักศึกษาดังนี้

เชาวน์ มณีวงษ์ (2525, หน้า 169) ให้แนวคิดว่าการบริหารกิจการนักศึกษามีขอบข่าย กว้างขวางเพียงใด ขึ้นอยู่กับขนาดและระดับของสถานศึกษานั้น ๆ เป็นสำคัญ ครอบคลุมภารกิจ 7 ประการดังนี้

1. การสำรวจนักศึกษาในท้องที่การศึกษา
2. การจัดการปฐมนิเทศนักศึกษา
3. การบริการแนะแนว
4. การบริการสุขภาพอนามัย
5. การจัดระเบียบเพื่อเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล
6. การประเมินความงอกงามของนักศึกษา
7. วินัยและการแก้ปัญหาด้านวินัย

ทองเรือน อัมรัชกุล (2525, หน้า 87) ได้กล่าวถึงขอบข่ายงานกิจการนักศึกษาไว้ว่า ระเบียบการลงทะเบียนการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน การปฐมนิเทศ การให้คำปรึกษา การวางตัวบุคลากรให้บริการพิเศษแก่นักศึกษาเฉพาะกรณี งานเกี่ยวกับอาหาร กิจการอาสารักษาดินแดน หอพัก องค์การนักศึกษา การปกครอง การพิจารณาเกี่ยวกับตุลาการนักศึกษา การประสานงานในด้านโครงการวัฒนธรรม และนันทนาการของนักศึกษา

สำเนาวั ขจรศิลป์ (2525, หน้า 1-2) ได้กำหนดของข่ายของงานกิจการนักศึกษาเพิ่มเติมดังนี้

1. งานทะเบียนประวัตินักศึกษา
2. งานวิจัยนักศึกษา
3. งานบริการเช่น ร้านค้า ร้านสหกรณ์ อาหาร ไปรษณีย์

กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ ได้สรุปขอบข่ายงานกิจการหรือบริการนักศึกษาไว้ 3 ด้านคือ

1. การปกครองและดำเนินการช่วยเหลือนักศึกษา ตามอำนาจหน้าที่ของผู้บริหาร ประกอบด้วย

- 1.1 การล้ามนะ โนนักศึกษา
- 1.2 การรับนักศึกษา
- 1.3 การแบ่งกลุ่ม
- 1.4 การประเมินผลและการเลื่อนชั้น
- 1.5 การรายงานผลการเรียนและพัฒนาการของนักศึกษา
- 1.6 การจัดทำระเบียบนักศึกษา
- 1.7 ระเบียบวินัยและการรักษาระเบียบวินัยของนักศึกษา

2. บริการและสวัสดิการต่าง ๆ ประกอบด้วย

- 2.1 บริการแนะแนว
- 2.2 บริการทางวิชาการ
- 2.3 บริการรับ-ส่งนักศึกษา
- 2.4 บริการสุขภาพอนามัย
- 2.5 บริการอาหารกลางวัน
- 2.6 บริการสันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจ
- 2.7 บริการด้านความปลอดภัย
- 2.8 บริการด้านอื่น ๆ ตามความจำเป็น

3. กิจกรรมนักเรียน

พนัส หันนาคินทร์ (2531, หน้า 159) ได้ให้ขอบข่ายของการบริการกิจการนักศึกษาไว้ 4 ประการดังนี้

- 3.1 การจัดกิจกรรมนักศึกษา
- 3.2 การจัดบริการแนะแนว
- 3.3 การรักษาระเบียบวินัยของสถานศึกษา
- 3.4 การบริการด้านอื่น ๆ เช่น สุขภาพอนามัย กีฬา

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2532, หน้า 36) ได้ทำการประมวลขอบข่ายของงาน
กิจการนักศึกษาไว้ดังนี้

1. โปรแกรมแนะแนวการศึกษาต่อนโยบายการรับ- คัดเลือกนักศึกษา
2. โปรแกรมวิธีวิเคราะห์ปัญหาความต้องการของนักศึกษา
3. โปรแกรมการปฐมนิเทศ
4. การช่วยสอนเสริม การอ่าน การพูด และภาษาหรือวิชาอื่นที่นักศึกษาต้องการความ
ช่วยเหลือ
5. การให้บริการด้านสุขภาพอนามัย
6. การจัดบริการในด้านการนิเทศ การประสานงานและการประสานประสานระหว่าง
กิจกรรมนอกหลักสูตรกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร
7. การจัดบริการที่พักอาศัยและบริการอาหาร
8. โปรแกรมให้ความช่วยเหลือในด้านการเงิน
9. จัดอุปกรณ์ เครื่องมือที่ช่วยเหลือพัฒนาประเมินชีวิตทางศาสนา และความสนใจ
ของนักศึกษา
10. จัดระบบในการเก็บระเบียบนักศึกษา

จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่าขอบข่ายของการจัดกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา ที่ได้
กำหนดไว้นั้น ครอบคลุมกิจกรรมทุกด้าน เพื่อพัฒนาทักษะ การดำเนินชีวิต ตามสภาวะแวดล้อม
ความเหมาะสม ตามความถนัด และความสนใจของนักเรียน นักศึกษา

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต, 2539, หน้า 7-14) กล่าวว่า ธรรมชาติของมนุษย์นั้นเป็น
ผู้ที่ฝึกฝนได้ คือ การเรียนรู้ การฝึกฝน การพัฒนา เหล่านี้เรียกว่า การศึกษา เพราะฉะนั้นมนุษย์
ต้องได้รับการศึกษา การสร้างพฤติกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ เกิดขึ้นจากการดำเนินชีวิต เช่น การนั่ง
การนอน การกิน การขับถ่าย เกิดจากการเรียนรู้ การฝึกหัด ทั้งสิ้น

ดังนั้นมนุษย์สามารถเรียนรู้ ฝึกฝนตนเอง อย่างไม่มีสิ้นสุด ถ้าเราเข้าใจ และตระหนักถึง
ธรรมชาติของมนุษย์แล้วสามารถส่งเสริมและพัฒนาคนมนุษย์ ให้มีความเจริญทางร่างกาย จิตใจ
สังคม ได้เป็นอย่างดี ทำให้มนุษย์ต่างจากสัตว์อย่างชัดเจน ในทางพุทธศาสนาจึงเห็นว่าชีวิตของ
มนุษย์ เป็นชีวิตแห่งการศึกษา ซึ่งเรียกว่าปัญญา เมื่อเราเรียนรู้ ฝึกฝน พัฒนาให้งอกงามประณีต
ขึ้นดีแล้ว ด้านพฤติกรรม จิตใจ สติปัญญา พอได้ปัญญาเข้ามาเกี่ยวข้องทุกอย่างจะเกิดผลดี

การใช้ชีวิตของมนุษย์ ย่อมต้องเผชิญต่อสภาพการณ์และประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งอาจเกิด
ปัญหาอุปสรรค บีบคั้นกับสถานการณ์นั้น ๆ ทำให้เกิดความทุกข์ แต่ถ้าเราใช้ปัญญาแก้ไขปัญห
ให้ผ่านพ้นไปด้วยดี จะรู้สึกสบายใจ หลุดพ้นจากทุกข์ เพื่อให้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

จำเป็นต้ององค์ประกอบการพัฒนาชีวิตของมนุษย์ ทั้ง 3 ด้าน โดยย่อคือ

1. ด้านพฤติกรรม
2. ด้านจิตใจ
3. ด้านปัญญา

ในด้านพฤติกรรมที่สำคัญที่สุดก็คือ พฤติกรรมในการประกอบอาชีพ เราจะต้องนำวิธีการประกอบอาชีพมาใช้ประโยชน์ คือเอามาเป็นเครื่องมือพัฒนามนุษย์ ทำให้เกิดการศึกษาในชีวิตจริง ในพุทธศาสนาท่านจัดเป็นหมวด ซึ่งมี 3 ข้อคือ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ คือวาจาก็ต้องดี เกื้อหนุนให้ชีวิตพัฒนา การกระทำก็ต้องเกื้อหนุนให้ชีวิตพัฒนา ข้อสำคัญที่เราลืมไม่ได้ นั่นคือสัมมาอาชีวะ คือการประกอบอาชีพทำมาหากิน ว่าทำอะไรมันจะส่งเสริมการพัฒนาชีวิตของเรา เรานึกเพียงว่าต้องทำมาหากินอย่างเดียว แต่ถ้าการทำงานในอาชีพไม่มีความสุขก็เท่ากับหมดความสุขไปตั้งก่อนชีวิต ฉะนั้นต้องพัฒนาคนและทำให้คนมีความสุข ในการประกอบอาชีพเป็นเรื่องสำคัญ

การพัฒนาด้านพฤติกรรมต้องอาศัยการพัฒนาด้านจิตใจมาเกื้อหนุน เพราะตัวก็เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้า ที่สำคัญด้านจิตใจคือ แรงจูงใจแห่งความอยาก ที่เรียกว่า ฉันทะ ที่ว่าต้องหาความจริงให้ได้ ต้องทำให้ดีให้ได้ ถ้าไม่บรรลุนั้นจะไม่ยอมหยุด ปัจจัยด้านจิตใจตัวนี้จะมาเกื้อหนุนการวิจัยอย่างเต็มที่

การฝึกฝนและพัฒนา ใน 3 ด้านนี้ ได้แก่ พัฒนาพฤติกรรมขึ้นไป พัฒนาจิตใจขึ้นไป และพัฒนาปัญญาขึ้นไป ถ้าครบ 3 ด้านนี้เราเรียกว่าการศึกษา ถ้าไม่ครบก็จะบกพร่อง การวิจัยนั้นอยู่ในส่วนของปัญญา เพราะเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ไพฑูรย์ สินดารัตน์ (2542, หน้า 277-279) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นต้องปฏิรูประบบการศึกษาไทย เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา

สังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงมาโดยตลอด และได้เปลี่ยนแปลงอย่างมาก จนถึงปัจจุบัน อาจกล่าวได้ว่า สังคมไทยเข้าสู่สังคมใหม่แล้ว เป็นสังคมของข่าวสาร ข้อมูล ธุรกิจ อุตสาหกรรม และนานาชาติ ระบบต่าง ๆ ในสังคมจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับปัญหาที่ตามมาเหมือนกัน กระแสสังคมจึงมีการเรียกร้องบทบาทและภาระหน้าที่ใหม่ ๆ ของการศึกษาหลายประการด้วยกัน คงจะหยิบยกมากล่าวถึงบางประเด็นคือ

1. การมีแหล่งการศึกษาที่หลากหลาย ความก้าวหน้าของสังคมและเทคโนโลยีทำให้โรงเรียนไม่ควรเป็นผู้ผูกขาดการศึกษาอีกต่อไป และจะทำหน้าที่แบบเดิมคงไม่เพียงพอแหล่งความรู้และวิชาการ อาจจะได้กว้างขวางหลากหลายและทั่วไป ไม่ว่าจะจากสื่อมวลชนชุมชน สถานประกอบการ โรงงาน แหล่งฝึกและสถาบันวิชาการเฉพาะกิจซึ่งเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง

2. การเรียนรู้ต้องเกิดขึ้นตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมกับการเกิดขึ้นใหม่ของวิชาการความรู้ทำให้คนเราสามารถจบการศึกษาได้ แต่คนไทยทุกคนต้องเรียนรู้ให้เป็นคนมีประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลา การศึกษาในสังคมใหม่จึงต้องเป็นการศึกษาตลอดชีวิต

3. การศึกษาต้องสนองประโยชน์กลุ่มที่แตกต่างกัน ในสังคมสมัยใหม่ สภาพฐานะ อาชีพ และความสนใจของคนในสังคมมีแตกต่างกันไปอย่างมาก การศึกษาไทยแต่เดิมที่จัดขึ้นแบบเดียวให้ประเทศ จึงไม่สนองตอบกลุ่มคนต่าง ๆ อย่างเพียงพอ การเรียกร้องให้การศึกษา มีเป้าหมาย กิจกรรม และการดำเนินงานที่ใช้ได้กับคนกลุ่มต่าง ๆ ทั้งในจังหวัดเดียวกันและต่างจังหวัดจึงมีความสำคัญอย่างมาก

4. สังคมต้องการการศึกษาที่มีแนวคิดและทางเลือกใหม่ ๆ สังคมสมัยใหม่เป็นสังคมของการคิดสร้างสรรค์ (Creative Society) ในทุก ๆ นาที จะมีความคิดใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา ระบบและกระบวนการของการศึกษาจึงต้องมีการพัฒนา มีการส่งเสริมปรับปรุงเปลี่ยนแปลง รวมทั้งสร้างสิ่งใหม่ ๆ อยู่ตลอดเวลาด้วยเช่นกัน

5. เรียกร้องให้การศึกษา มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาของสังคมด้วย สังคมสมัยใหม่ แม้จะก้าวหน้าแต่ปัญหามีไม่น้อย ไม่ว่าจะเป็นวิกฤตทางการเมือง วิกฤตทางสังคม วิกฤตทางวัฒนธรรม และทางวิญญาณ รวมทั้งเรื่องสิ่งแวดล้อม ความรุนแรง ยาเสพติด สารพัดจะกล่าวถึงเหล่านี้เป็นกระแสเรียกร้องให้การศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขและเปลี่ยนแปลงด้วย

6. จุดเน้นที่ความทันสมัยและมีคุณภาพ ในเมื่อสังคมสมัยใหม่ ๆ เป็นสังคมของความก้าวหน้าและพัฒนา ความทันสมัย และมีคุณภาพจึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะคุณภาพของเด็กและบัณฑิตที่จบการศึกษาออกไป เขาจะไปทำงานในสังคมสมัยใหม่ ความทันสมัยจึงเป็นเรื่องสำคัญเท่า ๆ กับการมีคุณภาพของระบบการศึกษา

7. เรียกร้องการแข่งขันและความร่วมมือ ในสังคมสมัยใหม่ การแข่งขันและความร่วมมือเป็นสิ่งที่ควบคู่กันไปในการศึกษาของสังคม มีการเกิดขึ้นและความร่วมมือควบคู่กันไปทำอย่างไร เราจึงจะให้ระบบการศึกษานำไปสู่จุดสมดุลและพอดีในเรื่องทั้งสองได้

ด้วยความจำเป็นอย่างยิ่งดังกล่าวจึงเห็นว่าเราน่าจะคิดและสร้างระบบการศึกษาของเราขึ้นใหม่ บนพื้นฐานเดิมของไทยเราให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ที่จะให้คนและสังคมไทยเราเติบโตอย่างมีศักดิ์ศรี คงคุณค่าอันดีท่ามกลางกระแสโลกที่กำลังมาแรงด้วยพร้อมกันไป แนวทางการปฏิรูประบบการศึกษาจึงน่าจะคำนึงถึงบางประการ คือ

1. ให้ค่านิยมของการศึกษาใหม่ ให้หมายถึงการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์โดยองค์รวมทั้งศักยภาพทางความรู้ ความคิด จิตใจ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมไปพร้อมกัน

2. สร้างพลังการเรียนรู้และสำนึกแห่งจริยธรรม ให้เป็นปัจจัยหลักของชีวิต

3. จิตระบบการเรียนรู้ใหม่ให้สร้างพลังทางปัญญาของผู้เรียนจากวิชาการความเป็นจริง เทคโนโลยีสิ่งแวดล้อมและจิตใจ

4. พัฒนาระบบที่ให้การศึกษานำไปสู่การสร้างพลังปัญญาประชาชนในวงกว้างและรอบด้าน

5. วางบทบาทการศึกษาให้เป็นส่วนสำคัญและเป็นส่วนนำในการเปลี่ยนแปลงสังคม

6. จัดรูปแบบของแหล่งความรู้ใหม่ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เศรษฐกิจและวัฒนธรรม

7. จัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาภาครัฐและเอกชนใหม่ ให้กลมกลืนเป็นหนึ่งเดียวกัน และเป็นตัวเร่งซึ่งกันและกัน

8. แสวงหาวิธีให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดและรับผิดชอบการศึกษาอย่างเป็นระบบ เปิด

9. เชื่อมโยงให้การศึกษาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับวัฒนธรรม ค่านิยม และจิตวิญญาณของไทยอย่างคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงของกระแสโลก

10. สร้างระบบประกันโอกาสทางการศึกษาของผู้ด้อยโอกาสทางสังคมและมีทางออกที่เหมาะสมให้กับคนที่มีความคาดหวังและมีความสามารถแตกต่างกัน

11. พัฒนาระบบประกันคุณภาพทางการศึกษาให้ได้คุณภาพสูงสุด

12. วางระบบบริหาร องค์กร ทรัพยากร และบุคลากรใหม่ให้คล่องตัว ยืดหยุ่น ทันสมัยสอดคล้องกับหน้าที่ และภารกิจใหม่ๆ ของการศึกษา

แนวทางการปฏิรูตรัฐธรรมนูญเป็นประเด็นเริ่มและประเด็นแรกที่เราจะต้องช่วยกันคิดและพัฒนาต่อไป เพื่อการศึกษาไทยจะได้มีความหมาย มีศักดิ์ศรี และมีคุณค่าแก่ชีวิตและสังคมไทยอย่างแท้จริง

เชาวน์ มณีวงษ์ (ม.ป.ป., หน้า 169-180) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและสาเหตุที่นักศึกษาประพฤติดิวินัยซึ่งมาจากสาเหตุที่แตกต่างกัน อาจสรุปเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. ปัญหาอันอาจจะเกิดจากทางบ้าน

1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวหยาบหลวม ขาดความอบอุ่น มีลักษณะเป็นบ้านแตก พ่อแม่ทะเลาะกันบ่อยๆ รักลูกไม่เท่ากัน พ่อแม่ดื่มเหล้า เล่นการพนัน ไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแลความเป็นอยู่ของลูก ๆ ไม่ให้ความอบอุ่นในด้านความรัก เช่น

1.1.1 พ่อแม่ยากจน ลูก ๆ กลายเป็นเด็กข้างถนน

1.1.2 พ่อแม่ร่ำรวยมาก ไม่มีเวลาให้กับลูก ๆ แต่บำเรอลูกได้ทุกอย่างทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นแก้วแหวน เงินทอง รถยนต์ ฯลฯ นักศึกษากลุ่มนี้ขาดความอบอุ่น เพื่อเหิม ขาดสติ

1.1.3 พ่อแม่รักมาก เอาใจใส่มากเกินไป จนทำอะไรไม่เป็น ไม่เป็นตัวของตัวเอง นักศึกษากลุ่มนี้อาจหาทางออกด้วยลักษณะการข่มขู่ ข่มตน หรือแสดงไปในทางเลื่อมเสียดังไม่มีใครกล้าทำ เพื่อแก้ปมที่ได้รับจากพ่อแม่

1.1.4 พ่อแม่แยกกันอยู่ ขาดคนเอาใจใส่ ขาดการดูแลอย่างใกล้ชิด ขาดความอบอุ่นทางใจ เด็กขาดที่พึ่ง ขาดผู้แนะนำ นักศึกษาจะคล้อยตามเพื่อน แสวงหาเพื่อน เพื่อเป็นที่พึ่งทางใจ ใช้เวลาว่างไปในทางที่ชักนำ ผลักดันไปสู่ความเสียหาย ไร้ประโยชน์

1.1.5 พ่อแม่ประพฤติคนไม่ดี นักศึกษาจำเอามาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต พฤติกรรมของพ่อแม่มีอิทธิพลต่ออุปนิสัยใจคอและความประพฤติของนักศึกษามาก เมื่อมองเห็นการกระทำของพ่อแม่ก็จะนำเอามาประพฤติ ปฏิบัติบ้างโดยไม่เกิดความรู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ผิด

1.1.6 พ่อแม่ไม่เข้าใจถึงธรรมชาติของความเป็นเด็กตามวัยที่เจริญเติบโต โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่น ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างของร่างกาย อารมณ์ และจิตใจเป็นอย่างมาก เด็กวัยรุ่นมีแรงขับเคลื่อนมาก ถ้าไม่เข้าใจและเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ระบายออกบ้าง ก็จะถึงจุดระเบิด หรือไม่ก็พยายามแสวงหาทางออกที่ผิด ๆ

1.2 จำนวนสมาชิกในครอบครัวมากหรือน้อยเกินไป เช่น มีจำนวนน้อยมาก นักศึกษาเกิดความว้าเหว่ ไม่มีเพื่อนเล่นก็ต้องพยายามออกไปหาเพื่อนนอกบ้าน ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมได้ หรือมีจำนวนสมาชิกมากเกินไป ได้รับการดูแลเอาใจใส่น้อย เลิกที่รักมักที่ชัง นักศึกษาก็จะหนีออกจากบ้านไปแสวงหาเพื่อนที่ถูกอกถูกใจตามความต้องการและรสนิยมของตนเอง

1.3 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความยากจนข้นแค้น ความผิดเคียดในเรื่องเศรษฐกิจ สร้างความสำนึกที่ผิด ๆ กับนักศึกษา พ่อแม่ยากจนต้องออกไปทำงานนอกบ้านซึ่งในงานทุกชนิดที่สามารถจะเปลี่ยนเป็นเงินเป็นทองได้ จึงไม่มีเวลาอยู่กับลูก หรือพ่อแม่ต้องประกอบธุรกิจการค้ามากมาย หลายสาขา มีเวลาให้กับธุรกิจแต่ไม่มีเวลาให้กับลูก ๆ พ่อแม่ทั้งสองประเภทนี้จะไม่อาลัยไยดีต่อศีลธรรมจรรยา อันเป็นแบบฉบับที่ดีต่อการดำรงชีวิต นักศึกษาจะได้รับอิทธิพลเหล่านี้ด้วย

1.4 จากความเข้มงวดหรือหย่อนยานมากเกินไปในการปกครองของพ่อแม่ พ่อแม่เป็นคนหัวโบราณ ระเบียบจัด นักศึกษาจะได้รับความกดดันภายในหรือไม่ก็ บิดามารดา ผู้ปกครองปล่อยปละละเลยไม่เอาใจใส่เท่าที่ควร นักศึกษาขาดการแนะนำที่ดี ที่ถูกที่ควร

1.5 ลักษณะสภาพแวดล้อมที่ดังของบ้านอยู่ในที่ที่อันไม่เหมาะสม เช่น แออัด สกปรก ใกล้เคียงสถานที่อบายมุข ซึ่งอาจชักจูงนักศึกษาไปในทางต่ำได้ง่าย

1.6 นักศึกษาขาดผู้ปกครองดูแลอย่างแท้จริง ปัญหานี้เกิดกับนักศึกษาที่มีความจำเป็นต้องจากบ้านเดิมเพื่อการศึกษาเล่าเรียนต่อ หรือพ่อแม่รับราชการ หรือพ่อแม่ต้องออกไปประกอบธุรกิจต่างแดน ต่างเมือง ผู้ปกครองประเภทเหล่านี้ต้องฝากลูกให้อยู่ในความดูแลของคนอื่น ซึ่งคนเหล่านั้นก็ไม่ดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร ขาดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีปัญหาการปรับตัว ปัญหาการใช้ย่ำเงินทอง ปัญหาทางเพศ ซึ่งปัญหาเหล่านี้เกิดขึ้นได้ง่าย ๆ เสมอ ๆ

2. ปัญหาจากทางสถานศึกษา

2.1 ปัญหาอันเกิดจากครู อาจารย์

2.1.1 ครูบางคนมิได้ให้ความรัก ความอบอุ่น ความเอ็นดู ความเอาใจใส่กับนักศึกษาของตนเอง เพราะถือว่าไม่ใช่ลูกหลาน หรืออาจจะไม่ชอบหน้ากันเป็นการส่วนตัว ใช้อำนาจหน้าที่โดยปราศจากความสำนึกในความเป็นครู ไม่เข้าใจนักศึกษาและไม่พยายามที่จะเข้าใจ

2.1.2 การสอนของครูบางครั้งมุ่งแต่ในเรื่องเนื้อหาวิชาเป็นสำคัญ มุ่งที่จะสอนให้ทันตามหลักสูตรกำหนด ให้จบหลักสูตร ชนิดครูจบหลักสูตรแต่นักเรียนไม่จบด้วย โดยไม่มีความเข้าใจเลยว่าเด็กมีความเข้าใจและทราบซึ่งในบทเรียนเพียงใดหรือไม่ สร้างความเบื่อหน่ายและท้อแท้ใจ บางครั้งอาจถูกลงโทษอันเนื่องมาแต่บทเรียนที่ตนเองไม่รู้เรื่องนั้น ทางออกที่ผิดคือการหนีเรียน เพื่อหนีครู หนีสังคมของสถานศึกษาไปสู่สังคมใหม่ที่ชั่ววูบ และมีแนวโน้มชักนำไปสู่ทางดำได้ง่าย

2.1.3 ครูบางคนใช้วิธีการควบคุม ปกครองนักศึกษาโดยวิธีเฆี่ยนขาด เกรงครัด จนเกินไป นักศึกษาไม่สามารถแสดงความคิดเห็นอันเป็นธรรมชาติของความอยากรู้อยากเห็นได้ หรือครูบางคนใช้วิธีดัดไม้ข่มนามให้นักศึกษากลับ โดยปราศจากเหตุผลที่เหมาะสมและถูกต้อง ในทางตรงข้ามครูบางคนปล่อยปละละเลยนักศึกษาจนเกินไป ให้นักศึกษาแสดงออกในบางสิ่งบางอย่างจนเกินขอบเขตและฐานะของนักศึกษา จนไม่สามารถควบคุมได้ในที่สุด

2.2 ปัญหาอันเกิดจากอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

สถานศึกษาเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของนักศึกษา อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมย่อมมีอิทธิพลต่อชีวิตของนักศึกษาเช่นกัน ดังนั้น อาคารเรียนที่ถูกต้องตามหลักวิชาและสภาพของท้องถิ่น จำนวนห้องเรียนที่พอเพียงกับปริมาณของนักศึกษา ไม่แออัดยัดเยียดกันจนเกินไป ตลอดจนบริเวณสถานศึกษาและสิ่งแวดล้อมที่ร่มรื่น สะอาด น่ารื่นรมย์ เป็นระเบียบสวยงามย่อมมีอิทธิพลต่อจิตใจของนักศึกษา ไน้มน้าวและจูงใจให้เกิดความอ่อนโยน ใฝ่ดี และมองโลกในแง่ดีอยู่ตลอดเวลา อิทธิพลอันเกิดจากอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษานี้ จะมีผลต่อชีวิตของนักศึกษาในโอกาสต่อไปเมื่อจบจากสถานศึกษาแล้วด้วย ดังนั้น สถานศึกษาจึงต้องสะอาด น่ารื่นรมย์ ชวนพักผ่อน น่าอยู่อาศัย

2.3 ปัญหาอันเกิดจากจำนวนนักศึกษาที่มีปริมาณมากเกินไป

ความจำเป็นที่จะต้องจัดหาที่เรียนให้กับเด็กวัยเรียนนับว่าเป็นวัตถุประสงค์หรือนโยบายหลักของกระทรวงศึกษาธิการ แต่เนื่องด้วยงบประมาณจำกัด การขยายตัวของสถานศึกษา และจำนวนห้องเรียนไม่ทันต่อการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักศึกษา ทำให้เกิดสภาพแออัดเกินไปในสถานศึกษานั้น ๆ บางครั้งต้องสอนถึงสองผลัด นักศึกษาในห้องเรียนมากกว่าปกติ ครูอาจารย์ดูแลไม่ทั่วถึง กับทั้งจำนวนครู อาจารย์น้อย มีภาระการสอนมาก หรือสอนได้ไม่ครบตามตารางสอน ทำให้นักศึกษามีเวลาว่างมากเกินไป โอกาสที่จะประพฤติผิดย่อมเป็นไปได้ง่าย

3. ปัญหาเกี่ยวกับระบบการบริหารสถานศึกษา

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ระบบระเบียบราชการบริหารงานอย่างเคร่งครัดมากเกินไป สร้างทัศนคติที่ไม่ดี หรือผิด ๆ ให้เกิดขึ้นระหว่างสถานศึกษากับนักศึกษา จนทำให้นักศึกษาไม่ชอบสถานศึกษา ไม่ชอบครู หรือในทางตรงข้าม สถานศึกษามองแห่งปล่อยปะละเลย หย่อนยานในเรื่องระเบียบปฏิบัติ จนทำให้นักศึกษาไม่อยู่ในระเบียบวินัย ไม่นำพาต่อ กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อห้าม กลายเป็นคนที่มีนิสัยเอาแต่ใจ เอาแต่ความสะดวกของตนเองในที่สุด

3.2 ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับที่สถานศึกษานักศึกษานิยมใช้ หรือของกระทรวงศึกษาธิการไม่เหมาะสมกับสภาพการปัจจุบันและแนวทางในการปฏิบัติ เพราะกฎระเบียบ คำสั่งบางประการของกระทรวงศึกษาธิการที่ประกาศใช้ ไม่คำนึงถึงความแตกต่าง และสภาพการของระดับและสถานศึกษา ใช้เป็นคำสั่งรวมให้มีผลบังคับสำหรับสถานศึกษาทุกประเภท ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการแทนที่จะเป็นการลดปัญหา กลับเป็นการเพิ่มปัญหาให้กับนักศึกษาโดยเฉพาะการปกครองของสถานศึกษามากยิ่งขึ้น

4. ปัญหาจากความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและสถานศึกษา

ด้วยความเข้าใจทั่ว ๆ ไป ผู้ปกครองมักจะโยนภาระการอบรมสั่งสอนนักศึกษาให้ เป็นภาระของสถานศึกษาแต่เพียงผู้เดียว ความผิดพลาดอันเกิดจากตัวนักศึกษามักจะปิดให้เป็นภาระ และความรับผิดชอบของสถานศึกษาเสียสิ้น โดยหารู้ไม่ว่านักศึกษาใช้เวลาอยู่สถานศึกษาเพียงวันละประมาณ 8 ชั่วโมงต่อวันเท่านั้น อีก 16 ชั่วโมง หรือประมาณ 2 ใน 3 ของวันหนึ่ง ๆ ของนักศึกษายู่ที่บ้าน อยู่กับผู้ปกครองหากสถานศึกษาและผู้ปกครองมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ ของกันและกัน มีความร่วมมือประสานสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีแนวปฏิบัติและมาตรการควบคุม อบรม สั่งสอนอย่างเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน ปัญหาในเรื่องนี้จะเบาบางลงและเกิดขึ้นได้ยาก

5. ปัญหาอันเกิดจากสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อม

โลกมีวิวัฒนาการและความเจริญไปอย่างรวดเร็วมาก การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ ต่อมนุษย์ทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศเป็นไปอย่างทั่วถึง และกว้างขวางมากวัฒนธรรม

และความเจริญจากประเทศหนึ่งเข้าสู่อีกประเทศหนึ่งได้อย่างรวดเร็ว และอาจไม่เหมาะสมซึ่งกันและกัน นักศึกษามีแนวโน้มที่จะเอาอย่างในสิ่งใหม่ ๆ แปลก ๆ เหล่านี้มากกว่าที่จะดำเนินชีวิตไปตามขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของชาติไทยเรา

ยิ่งกว่านั้น สื่อสารมวลชนทุกชนิดประเภท อาทิเช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ ฯลฯ มีบทบาทและอิทธิพลเหนือชีวิตจิตใจเด็กนักศึกษาเป็นอย่างมาก บางส่วนมีความสัมพันธ์กับชีวิตนักศึกษานานอาจจะกล่าวได้ว่า เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวันทีเดียว เช่น วิทยุและโทรทัศน์ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลเหนือความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและทัศนคติของนักศึกษา ถ้าเสนอแต่ในสิ่งที่ดีงาม เสริมสร้างทัศนคติและระสนิยม ค่านิยมที่ดีมีคุณประโยชน์เสนอตัวอย่างของกรรมดี กรรมชั่ว ก็จะมีอิทธิพลโน้มน้าวจิตใจ ทัศนคติและค่านิยมไปในทิศทางที่ดีและเป็นประโยชน์แก่ตนเอง และสังคมประเทศชาติ มีตัวอย่างปรากฏหลายรายที่นักศึกษาเลียนแบบมาจากภาพยนตร์ และโทรทัศน์ โดยมากมักจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ไม่ดีไม่งามจากภาพยนตร์ และโทรทัศน์เสียเป็นส่วนใหญ่ เช่น การปล้น จี้ ประกอบอาชญากรรม ฯลฯ

สภาพปัจจุบันของสังคมก็มีอิทธิพลเหนือชีวิต และความเป็นอยู่ของนักศึกษาด้วย โดยเฉพาะถึงแวดล้อมเหตุการณ์สำคัญ ๆ ที่เกิดขึ้น อาทิเช่น สถานะเศรษฐกิจ บารมี ไม้เท้ากลับ สถานะคนร้าย ช้องโศกณี ห้องอาหาร ร้านน้ำชา เหล่านี้เป็นแหล่งมั่วสุมที่เป็นอันตรายอย่างยิ่ง ถ้าสถานศึกษาตั้งอยู่ติดกันหรือบริเวณใกล้เคียง เด็ก ๆ อาจจะเอาอย่าง และต้องการสัมผัสกับสิ่งต่ำทรามเหล่านั้นบ้าง

เสริมวิทย์ สุกเมธี (2531, หน้า 331) ได้กล่าวว่า งานกิจการนักเรียน นักศึกษา เป็นงานที่ต้องปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหลายฝ่าย จำเป็นที่จะต้องยอมรับและแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะนักศึกษา แต่ละคนก็มีความแตกต่างกันทั้งพื้นฐานทางครอบครัวที่แตกต่าง พื้นฐานความรู้ ความสามารถ วย เพราะฉะนั้นฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา จะต้องตระหนักในเรื่องนี้ และให้ความสำคัญต่อสิ่งดังต่อไปนี้

1. การเลือกสรรอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ที่ปรึกษากิจการหรือชมรมต่าง ๆ ควรเป็นผู้ที่เข้ากับนักศึกษา ได้มีจิตวิทยาสังคมสูงพอที่จะทำงานร่วมกับบุคคล หลาย ๆ ฝ่ายได้ดี
2. การสื่อสารประชาสัมพันธ์ สิ่งนี้เป็นเรื่องจำเป็นต้องจัดให้มีระบบสื่อสาร เพื่อประชาสัมพันธ์ที่ดี และเป็นไปอย่างรวดเร็วซึ่งสามารถจัดทำได้ทั้งการจัดทำเป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ และการประกาศออกอากาศ เพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อกันและเป็นไปอย่างรวดเร็วก็สามารถป้องกันการเกิดปัญหาความเข้าใจไม่ตรงกันหรือถูกฝ่ายอื่นปลุกระดมมวลชน
3. ทางฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษาเอง ต้องทำงานด้วยใจรักมีความเสียสละมีเวลาให้เข้าพบปรึกษา และแก้ไขปัญหาลเฉพาะหน้าได้จึงสามารถเข้าพบนักศึกษาและดำเนินงานให้เป็นไปด้วยความราบรื่น

กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2538; หน้า 495-497) ได้กล่าวถึงเหตุผลและความจำเป็นในการจัดกิจกรรมนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานกิจการนักศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ความจำเป็นที่จะพัฒนาภาวะผู้นำ และความสามารถในการตัดสินใจให้แก่นักศึกษา ซึ่งทักษะเหล่านี้ไม่สามารถหามาได้มากนักจากกิจกรรมการเรียนวิชาว่าด้วยการอ่าน การฟัง การพูดได้ตอบภายในชั้นเรียนตามปกติ แต่ได้มาด้วยการได้เผชิญกับปัญหาจริง ภายใต้การแนะแนวทางของผู้ใหญ่ในสถานศึกษาในระหว่างที่มีกิจกรรมนักศึกษานั้นเอง
2. ความจำเป็นที่จะพัฒนาความสามารถ ในการปฏิสัมพันธ์อย่างอบอุ่นกับเพื่อนสมาชิกที่เป็นเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ นักศึกษาทั้งชายและหญิงจำเป็นต้องเรียนรู้แนวทางใหม่ ๆ ที่จะเข้าสังคมกันได้อย่างดี ในงานที่จะต้องช่วยเหลือกันเองอย่างไม่เป็นทางการเหมือนกับการถูกควบคุมอยู่ในชั้นเรียน กิจกรรมนักศึกษาที่จัดขึ้นจะช่วยให้โอกาสนักศึกษาทั้ง 2 เพศมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างเป็นธรรมชาติ
3. ความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาสติปัญญา ความสามารถหลาย ๆ อย่างให้แก่นักศึกษา ความสามารถของคนเรามีหลายชนิด แต่งานสอนด้านวิชาการในชั้นเรียนนั้นส่วนใหญ่จะพัฒนา นักศึกษาได้เพียง 2 อย่าง คือ ด้านการใช้ภาษา และการใช้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ โดยที่จริงแล้ว นักศึกษาต้องการที่จะพัฒนากิจกรรมที่ท้าทาย ที่จะช่วยให้พวกเขาได้พัฒนาทักษะหลาย ๆ อย่างต่างกัน และขณะเดียวกันเขาก็ต้องการ โอกาสที่จะได้รับการตอบแทนอย่างเหมาะสมในการใช้ ทักษะต่าง ๆ ที่เรียนมาให้เกิดประโยชน์
4. ความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาทักษะในการปรับตัวเข้ากับคนอื่น ๆ ได้ ในขณะที่ นักศึกษาต่อผู้ที่เขาจะเข้าใจตนเอง และสามารถที่จะควบคุมสติสัมปชัญญะของตนเอง ให้ได้อย่าง มั่นคง เขาก็ต้องการสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวย เพื่อสามารถเรียนรู้วิธีที่จะสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับ คนอื่น ๆ ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ แต่ในชั้นเรียนธรรมดานั้นเขาจะจำเจอยู่แต่กับบทบาทการเป็น นักศึกษาเท่านั้น ส่วนใหญ่เขาจะได้พูดต่อเมื่อครูเรียกให้ตอบคำถามและจะ ได้พูดกับเพื่อน นักศึกษาด้วยกัน เฉพาะในเวลาที่ครูหยุดพูด ในช่วงเวลาที่เป็นงานที่ครูกำลังสอนให้เข้าใจ วิชาการต่าง ๆ นั้น เป็นช่วงที่ไม่ได้ช่วยให้ นักศึกษาเกิดทักษะในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับ คนอื่นได้เลย เช่น ทักษะในการสร้างความสนิทสนมคุ้นเคย ทักษะในการรับรู้และแบ่งปัน ความรู้ดีระหว่างกัน ตลอดจนทักษะการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันต่อกันฟัง ทักษะ เหล่านี้จะสามารถพัฒนาขึ้นได้ภายใต้บรรยากาศสบาย ๆ ไม่เป็นการเป็นงานมากนัก โดยการจัด กิจกรรมนักศึกษานี้เอง
5. ความจำเป็นที่จะต้องช่วยให้นักศึกษาสามารถสร้างความสัมพันธ์ใหม่ ๆ ในวงกว้างยิ่งขึ้น นักศึกษาในหลาย ๆ สถานศึกษาจะรู้จักคุ้นเคยกันก็เฉพาะเพื่อนภายในชั้นหรือ

เฉพาะในกลุ่มเล็ก ๆ ของคนเท่านั้น ภายในชั้นเรียนก็เป็นกลุ่มเพื่อนในทางวิชาการ ซึ่งมักจะมีการแบ่งพวกกันตามความสามารถในการเรียน นักศึกษาจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อน ๆ ในกลุ่มที่มีความสามารถเท่า ๆ กัน ดังนั้นจึงเกิดกลุ่มเล็ก ๆ ขึ้นหลายกลุ่มภายในชั้นเรียน ซึ่งปกติก็จะแบ่งกันตามลักษณะของเผ่าพันธุ์ วงศ์ตระกูล หรือตามฐานะทางสังคม ซึ่งการจัดกิจกรรมนักศึกษาที่ดีจะช่วยแก้ปัญหาเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี อันจะช่วยให้เกิดมิตรภาพแบบใหม่ที่ไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะได้อย่างดี เช่นจะเห็นได้ว่าในกลุ่มนักศึกษาที่ร่วมเล่นวงดนตรีหรือเล่นกีฬาด้วยกันนั้น จะไม่ปรากฏการแบ่งชั้นวรรณะกันเลย ทุกคนจะอยู่กันอย่างผสมกลมกลืนกันไปหมด

6. ความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาความสนใจใหม่ ๆ ให้เกิดกับศึกษา ศึกษาที่มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับโอกาสที่จะทำงานร่วมกับผู้ใหญ่ ผู้ซึ่งสามารถจะกระตุ้นให้เกิดการสนใจในสิ่งใหม่ ๆ และได้ทำงานอดิเรกชนิดใหม่ ๆ ที่น่าตื่นเต้น ช่วงชีวิตวัยเยาว์ของเด็กเป็นวัยที่ต้องการสำรวจและทดลองสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งเรื่องนี้ไม่อาจเกิดขึ้นได้ในชั้นเรียนปกติ

7. ความจำเป็นที่จะต้องช่วยปรับปรุงเปลี่ยนแปลง อัตราความกระตือรือร้นของนักศึกษาให้สูงขึ้น นักศึกษาทั้งหมดของสถานศึกษาควรมีความกระตือรือร้นกระฉับกระเฉงไว้มากขึ้นเรื่อย ๆ และขณะเดียวกันเขาก็ต้องการเวลาพักผ่อน การเรียนในชั้นเรียนมักจะวางบทบาทให้นักศึกษาเป็นฝ่ายรับโดยคุณครู เสียเป็นส่วนมาก นักศึกษาจะต้องตั้งใจเรียน ห้ามคิดห้ามฝันแต่ในการร่วมงานกิจกรรมนักศึกษาจะช่วยเพิ่มอัตราความกระตือรือร้นในเรื่องเหล่านี้ได้มากสามารถเคลื่อนไหวได้รอบทิศ ได้คิดได้ริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ ได้ใช้พลังงานโดยไม่ต้องกังวลที่จะต้องคอยตอบคำถามและนั่งเฉย ๆ เพื่อแสดงความตั้งใจเรียนเท่านั้น

8. ความจำเป็นที่จะต้องจัดงานเฉลิมฉลอง และจัดการแสดงต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษา ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เราในเรื่องการจัดให้มีพิธีการต่าง ๆ การเฉลิมฉลองต่าง ๆ นั้นยังเป็นเรื่องที่จำเป็นอยู่มาก และกิจกรรมที่จะสนองความต้องการเหล่านี้ได้ ก็ได้แก่การประชุม การรื่นเริง การจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ การแสดงดนตรี และการละคร เป็นต้น

9. ความจำเป็นที่จะต้องให้นักศึกษามีโอกาสฝึกการให้บริการแก่คนอื่น ๆ ความสำคัญของการเจริญเติบโตของเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะสูงขึ้นนั้น จำเป็นที่เขาจะต้องมีโอกาที่จะฝึกการให้บริการหรือให้ความช่วยเหลือแก่เพื่อนมนุษย์ คนอื่น ๆ ด้วยความพยายามของเขาเอง ทั้งนี้ไม่ใช่เพียงการให้แค่สิ่งของเท่านั้น ผู้ใหญ่หลาย ๆ คนที่ชอบบ่นว่าเด็กใจแคบนั้นมักจะลืมไปว่าคนได้ให้โอกาสเด็ก ๆ ได้ฝึกในเรื่องนี้น้อยเพียงใด การเรียนในชั้นเรียนก็เช่นเดียวกัน ที่มักจะไม่มีใครส่งเสริมนักศึกษาในเรื่องการให้บริการ และการให้ความร่วมมือกับสังคมมาก การจัดกิจกรรมนักศึกษาอย่างจริงจังจะสามารถสนองความจำเป็นในเรื่องเหล่านี้ได้มาก

จากหลักการ เหตุผลและความจำเป็นสามารถรวบรวมแนวความคิด เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 ตามนโยบายและมาตรฐานการอาชีวศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. พัฒนาคณะนักศึกษานักศึกษา เป็นผู้มีความรู้คุณธรรม จริยธรรม โดยเน้นหลักที่สำคัญดังนี้
 - 1.1 ความรับผิดชอบ รอบคอบ
 - 1.2 มีความขยัน อดทน สู้งาน
 - 1.3 มีความกระตือรือร้น
 - 1.4 มีความซื่อสัตย์ จริงจัง จริงใจ
 - 1.5 มีวินัยในตนเอง
2. พัฒนาให้ผู้เรียน มีความสามารถด้านกีฬา การออกกำลังกาย สุขภาพอนามัยของตนเอง
3. พัฒนาทักษะในการปรับตัวเข้ากับคนอื่น เช่น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี สามารถสร้างความสามัคคีกันเอง ทักษะการรับฟังความรู้สึกระหว่างกันและกัน รู้จักกาลเทศะใช้ภาษาในการสื่อสารได้ถูกต้อง
4. พัฒนาความสนใจใหม่ และทักษะในงานอาชีพ ได้ฝึกทักษะและการปฏิบัติงานจริงทั้งในสถานศึกษา สถานประกอบการ
5. พัฒนาคณะนักศึกษามีโอกาสร่วมกิจกรรมบริการคนอื่น เช่น โครงการอาชีวศึกษาร่วมด้วยช่วยประชาชนในช่วงเทศกาลสงกรานต์ ระหว่างวันที่ 5-20 เมษายน พ.ศ. 2547 ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวสามารถพัฒนาทักษะให้แก่คณะนักศึกษานานทุก ๆ ด้าน เช่น ทักษะ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม
6. พัฒนาคณะนักศึกษารู้จักเสียสละ ช่วยเหลือผู้เดือดร้อน เช่น การออกหน่วย อาสาพัฒนาการช่วยเหลือประชาชนที่เกิดความเดือดร้อนจากภัยธรรมชาติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางด้านจิตใจ
7. พัฒนาและส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักทำนุบำรุงศาสนา มีความรักและสนใจศิลปวัฒนธรรมพื้นเมืองของประเทศไทย
8. พัฒนาคณะนักศึกษามีวินัยต่อตนเอง เคารพกฎเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น เช่น กฎจราจร การใช้รถใช้ถนน ให้เกิดความปลอดภัย ต่อตนเอง ผู้อื่น เคารพกฎหมายของบ้านเมือง
9. พัฒนาคณะนักศึกษารู้จักรักษาและดูแลสิ่งแวดล้อม รักษาความสะอาด ไม่ทิ้งสิ่งปฏิกูลลงแม่น้ำลำคลอง
10. พัฒนาคณะนักศึกษารู้จักแสดงออกทางดนตรี การแสดงละคร นิทรรศการ งานเลี้ยงต่าง ๆ ที่ดีงาม

11. พัฒนาให้นักศึกษา ได้ใช้พลังงานอันเหลือเฟือไปใช้ในทางที่ถูกต้อง โดยที่นำพลังดังกล่าวมาสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชน สังคม เช่น ออกหน่วยบริการประชาชน ช่วยเหลือ บริการชุมชน ในการพัฒนาสถานที่สำคัญทางศาสนา พัฒนาสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา เพื่อลดปัญหานักศึกษา ทะเลาะวิวาทและจับจิกเรียนยนต์ซึ่ง

12. ส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษา นิยมการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยให้มีบทบาทและหน้าที่ในกิจกรรมดังกล่าว เช่น แต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ การเลือกตั้ง การรณรงค์ การเลือกตั้ง การให้ความรู้ การเลือกตั้งแก่ประชาชน เป็นต้น

13. สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อม และสิ่งอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และปฏิบัติจริง รวมถึงความปลอดภัยของผู้เรียน

14. สถานศึกษามีการบริการทางวิชาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น เพื่อให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งภูมิปัญญา และมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

15. ระดมความร่วมมือจากทุกส่วน ในชุมชนและสังคม เพื่อเร่งรัดแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ความปลอดภัยของนักศึกษา การจัดกิจกรรมองค์การนักศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างวินัย คุณธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม

จากแนวทางการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 จะต้องระดม และประสานความร่วมมือ จากหลาย ๆ หน่วยงาน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถานประกอบการ ชุมชน สังคม วัด ต้องรับผิดชอบกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางพัฒนานักศึกษา ให้สมบูรณ์และมีความพร้อม ทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีประสิทธิภาพ ต่อการพัฒนาประเทศชาติ ให้ยั่งยืนต่อไปในอนาคต

การบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ในสถานศึกษาสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2

การบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา อาศัยอำนาจตามระเบียบของกรมอาชีวศึกษา (เดิม) ว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529 ข้อ 51 และฉบับแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติม พ.ศ. 2537 ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษาไว้ว่า มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการควบคุมงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา งานโครงการพิเศษ งานปกครอง งานสวัสดิการและพยาบาล ช่วยบังคับบัญชาบุคลากรในสถานศึกษาและรักษาการในตำแหน่ง

ผู้บริหาร ในกรณีที่ผู้บริหารไม่อาจปฏิบัติราชการได้ และปฏิบัติ หน้าที่อื่น ตามผู้บังคับบัญชา มอบหมาย (กรมอาชีวศึกษา, 2537) การบริหารงานกิจการนักเรียน นักศึกษาประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

ด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน

บริการแนะแนวเป็นงานสำคัญอย่างหนึ่ง ที่สถานศึกษาควรจัดให้มีขึ้นเพื่อช่วยเหลือ นักศึกษา ให้รู้จักตัดสินใจ รู้จักคิด และเข้าใจตนเอง งานแนะแนวเป็นงานที่ให้ข้อมูลแก่นักศึกษา เพื่อที่จะนำไปพิจารณาตัดสินใจเลือกแนวทางดำเนินชีวิต ได้ถูกต้อง เหมาะสมกับตนเอง งานแนะแนวได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของงานแนะแนวไว้ดังนี้

เชาวน์ มณีวงษ์ (ม.ป.ป., หน้า 37) ได้กล่าวถึงงานแนะแนวอาชีพไว้ดังนี้ การแนะแนว เป็นการช่วยเหลือให้นักศึกษาสามารถเลือกอาชีพ ได้อย่างเหมาะสมกับสติปัญญา ความสามารถ ความต้องการของตนเองและสังคม ให้นักศึกษาได้มีโอกาสทราบและเข้าใจในรายละเอียดเกี่ยวกับ อาชีพต่าง ๆ ในการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพนั้น ๆ การเข้าทำงาน ความสำเร็จและความก้าวหน้าในอาชีพ ฝ่ายแนะแนวอาจมีวิธีการช่วยได้ดังนี้

1. ช่วยให้นักศึกษาได้ค้นพบความสามารถ ความเข้าใจ ความต้องการ ความถนัดของตนเองดีขึ้น
 2. บอก เล่า ความรู้เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ รวมทั้งคุณสมบัติที่เหมาะสมของแต่ละอาชีพ สอดแทรกเข้าไปในระหว่างการสอน
 3. ช่วยสร้างทัศนคติที่ดีและถูกต้องต่องานอาชีพที่สุจริต มองเห็นคุณค่าของวิชาที่เรียน ว่าเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม
 4. ช่วยให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกทดลองปฏิบัติในกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อค้นหา ความสามารถ ความถนัดของตนเอง
 5. พาให้นักศึกษาออกไปศึกษานอกสถานที่เกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เพื่อสร้างทัศนคติและความเข้าใจในอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง
 6. ติดตามผลนักเรียนที่เรียนจบไปแล้วไปประกอบอาชีพใด ควรปรับปรุงอย่างไร
- ตำนาน ขจรศิลป์ (2525, หน้า 22) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของบริการจัดหางานในสถาบันอุดมศึกษา 7 ประการคือ
1. ช่วยให้นักศึกษาแสวงหาโอกาสในการประกอบอาชีพ
 2. ช่วยสถาบันอุดมศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
 3. ช่วยเป็นสื่อกลางระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับนายจ้าง ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา

4. ช่วยศิษย์เก่าแสวงหาอาชีพ

5. ช่วยให้นักศึกษาหางานทำในระหว่างภาคฤดูร้อนและนอกเวลาเรียน

6. ทำการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับการจัดหางาน สามารถให้บริการกับนักศึกษาในหลายลักษณะด้วยกันเช่น การให้ข้อมูลด้านอาชีพ ฝึกการเข้าสอบสัมภาษณ์ให้แก่นักศึกษา จัดบริการหางานให้ผู้สำเร็จการศึกษาแล้ว และจัดหางานให้นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่

หวน พินรุพันธ์ (2528, หน้า 93) การแนะนำหมายถึง กระบวนการหรือกรรมวิธีในการช่วยให้คนรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้จักช่วยตนเอง รู้จักคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ของคนได้และตัดสินใจอย่างฉลาด รู้จักโลกและสิ่งแวดล้อมและรู้จักนำความสามารถในตนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

วารุณี ธนวรานิษ (2533, หน้า 34) กล่าวถึงงานแนะนำว่าเป็นงานให้ข้อมูล เพื่อให้คนรู้จักเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิต ทั้งด้านการศึกษา การประกอบอาชีพและบุคลิกภาพ สามารถวางแผนแก้ไขและพัฒนาตนเอง เพื่อให้คนเราอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

หน้าที่และความรับผิดชอบของงานแนะนำอาชีพและจัดหางาน ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529 (กรมอาชีวศึกษา, 2537) ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ผู้ปกครองที่มีปัญหาด้านต่าง ๆ และประสานงานกับทุกฝ่ายในการแก้ปัญหาของนักศึกษา

2. ให้คำปรึกษา และแนะแนวอาชีพแก่นักศึกษา หางานให้แก่นักศึกษา

3. วางแผนการจัดหางาน การฝึกงานให้แก่นักศึกษา

4. ติดต่อประสานงานกับแหล่งงาน สถานประกอบการ เพื่อการจัดหางานให้แก่

นักศึกษา

5. จัดสรรทุน เพื่อการศึกษาและการประกอบอาชีพ

6. จัดกิจกรรม เพื่อพัฒนามุขลิกภาพ

7. ติดตามผลต่าง ๆ เช่น ผลการให้คำปรึกษา แนะนำการ ศึกษาต่อผู้สำเร็จการศึกษา ผลการประกอบอาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา และผลการลาออกระหว่างการศึกษา

8. ประเมินผลงานต่าง ๆ ของงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน

9. วิจัยสาเหตุของผู้สำเร็จการศึกษาที่ไม่มียานทำ และเสนอแนะทางแก้ไข

10. เสนอโครงการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น

11. รายงานผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ในลำดับชั้น

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

สรุปงานแนะแนวอาชีพและจัดหางานในสถานศึกษาทางอาชีวศึกษานั้นมีหน้าที่ชี้แนะแนวทางให้กับนักศึกษาที่มีปัญหาด้านต่าง ๆ จัดหาแหล่งทุนเพื่อการศึกษา แหล่งงาน และแนะนำเลือกแนวทางในการดำเนินชีวิต ในการประกอบอาชีพเพื่อให้เหมาะสมตามศักยภาพของแต่ละคน การแนะแนว จึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาและเป็นการช่วยเหลือนักศึกษา ให้ตัดสินใจได้อย่างถูกต้องให้รู้ว่าตนเองมีความสามารถและถนัดด้านใด เมื่อจบการศึกษาแล้วควรที่จะศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ

ด้านงานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา

งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษาเป็นงานหนึ่งที่สถานศึกษาต้องจัดขึ้นเพื่อฝึกนักศึกษาเป็น การส่งเสริมสร้างประสบการณ์ พัฒนา ปลุกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้นักศึกษามีความพร้อม ทางด้านสติปัญญา ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม งานกิจกรรมนักศึกษา นั้นมีนักวิชาการได้ ให้ความหมายไว้ดังนี้

เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2537, หน้า 204) กล่าวว่าไว้ว่า งานกิจกรรมนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นและดำเนินการโดยนักศึกษาเองด้วยความสมัครใจ โดยมีครูเป็นผู้คอยช่วยเหลือ แนะนำ อันไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน

สุทธิชัย เกียรติยศ (2529, หน้า 8) ได้กล่าวถึงนโยบายการพัฒนาเยาวชนในสถาบันอุดมศึกษาว่า โครงการหรือกิจกรรมนักศึกษา ควรจะเป็นการส่งเสริมประสบการณ์และการเรียนรู้ ความสำนึกในจริยธรรมและจรรยาบรรณของแต่ละวิชาชีพ เพื่อจะได้เป็นมนุษย์ในความหมายที่ดีที่สุด

กาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2531, หน้า 445) กล่าวถึงกิจกรรมนักศึกษาว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาสนับสนุนให้นักเรียนร่วมกันจัดขึ้นนอกเวลาเรียนและนอกเหนือหลักสูตรที่สถานศึกษา กำหนดให้เรียนในเวลาปกติ ด้วยความสมัครใจของนักศึกษาเอง และด้วยความช่วยเหลือของสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้กิจกรรมแต่ละอย่างบรรลุสำเร็จตามมุ่งหมายที่ตั้งไว้

กิจกรรมนักศึกษาเป็นการให้การศึกษาทางอ้อมและสร้างสรรค์ประสบการณ์อย่างกว้างขวาง ซึ่งมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าความรู้ในวิชาการหรือวิชาชีพ นโยบายการจัดกิจกรรมนักศึกษา ควรมีดังนี้

1. กิจกรรมนักศึกษาช่วยให้นักศึกษาแต่ละคนรู้จักตนเองมากขึ้นโดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นผลทำให้บุคคลสามารถพัฒนาการเรียน สังคม ร่างกาย จิตใจ บุคลิกภาพ และวุฒิภาวะสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์
2. กิจกรรมนักศึกษาช่วยเหลือ และส่งเสริมให้นักศึกษา จัดตั้งกลุ่มหรือชมรมที่มีความสนใจโดยไม่คำนึงถึงเพศ เชื้อชาติ ศาสนาหรือความแตกต่างด้านการเมือง

3. กิจกรรมนักศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้นักศึกษา ได้มีประสบการณ์ในการทำงาน ร่วมกับกลุ่มสามารถเสนอความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเสริมสร้างความสามัคคีระหว่าง นักศึกษา รู้จักการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีระบบ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

4. สถาบันจะต้องอำนวยความสะดวกในด้านการจัดการ และการดำเนินการกิจกรรม นักศึกษา โดยจัดหาสถานที่ อุปกรณ์และอาจารย์ที่ปรึกษาได้อย่างเหมาะสมเป็นที่ยอมรับและ ชื่นชมของบุคคลทั่วไป

5. กิจกรรมนักศึกษา สามารถพัฒนาให้นักศึกษามีความเป็นไทย รู้จักภาคภูมิใจในความ มีเอกลักษณ์ของชาติ ชื่นชมศิลปวัฒนธรรมไทย

6. กิจกรรมนักศึกษาสามารถพัฒนานักศึกษาให้มีบุคลิกภาพ มีความสามัคคี มีความ ประพฤติที่ดีงาม เป็นบุคคลที่มีประโยชน์เป็นที่ต้องการของสังคม

7. กิจกรรมนักศึกษาต้องช่วยให้นักศึกษาสามารถปรับตัว ให้เข้ากับสภาพการเรียนรู้ การสอน และเป็นเครื่องผ่อนคลายความเครียดจากการศึกษาได้

นโยบายการจัดกิจกรรมนักศึกษา มุ่งในด้านการพัฒนานักศึกษา ให้เป็นผู้มีความ สมบูรณ์ทุกด้าน ส่งเสริมสนับสนุนในการเข้าร่วมกิจกรรม เปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีประสบการณ์ ในการทำงานตลอดจนเสริมสร้างบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของสังคม ซึ่งสถานศึกษาต้องมีการ ดำเนินการที่เหมาะสม

สำเนา ขจรศิลป์ (2525, หน้า 20) ได้แบ่งประเภทและลักษณะของกิจกรรมนักศึกษา ความวัตถุประสงค์หลักออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมทางด้านวิชาการ เป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทางด้านวิชาการ ให้แก่นักศึกษา

2. กิจกรรมทางด้านศิลปและวัฒนธรรม มุ่งส่งเสริมความรู้ ความชำนาญ และ ประสบการณ์ ให้แก่นักศึกษาในด้านศิลปวัฒนธรรม

3. กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือผู้อื่น หรือมุ่งสร้างสาธารณะ สมบัติ

4. กิจกรรมด้านกีฬา เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนานักศึกษาในด้านร่างกาย และทักษะใน การกีฬา

5. กิจกรรมด้านนันทนาการ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินแก่นักศึกษา

6. กิจกรรมส่วนกลาง เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อเป็นศูนย์รวมของนักศึกษา และเป็นฝ่าย ควบคุมให้การสนับสนุนกิจกรรมด้านอื่น ๆ

หน้าที่และความรับผิดชอบของงานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา สถานศึกษาสังกัด กรมอาชีวศึกษา ตามระเบียบของกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529 (กรมอาชีวศึกษา, 2537) ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. ดำเนินการตั้งชมรมต่าง ๆ ขึ้นภายในสถานศึกษาตามระเบียบของทางราชการ
2. ดำเนินการจัดตั้งองค์การต่าง ๆ ขึ้นในสถานศึกษา เช่น องค์การช่างเทคนิคในอนาคตแห่งประเทศไทย (อชท.) องค์การนักคหกรรมศาสตร์ในอนาคตแห่งประเทศไทย (อคท.) องค์การนักธุรกิจในอนาคตแห่งประเทศไทย (อทรท.)
3. จัดทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่สถานศึกษา ท้องถิ่น และจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในวันสำคัญทางศาสนา และวันสำคัญของชาติ
4. ควบคุมทะเบียนนักศึกษาวิชาทหาร ถูกเสีย เนตรนารี
5. ขอยกเว้นการเข้ารับราชการทหารของนักศึกษา
6. จัดหาอุปกรณ์กีฬาและพละนันทนของสถานศึกษา
7. อำนวยความสะดวกแก่นักศึกษาในการฝึกหัดกีฬา
8. ส่งเสริมการกีฬาในสถานศึกษา โดยจัดการแข่งขันกีฬาสีภายใน ภายนอกสถานศึกษา และให้ความร่วมมือครู อาจารย์ในสถานศึกษาเกี่ยวกับการกีฬา
9. เสนอโครงการปฏิบัติงานตามลำดับขั้น
10. รายงานผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ในลำดับขั้น
11. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

สรุป งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกห้องเรียนโดยนักศึกษาร่วมกันจัดขึ้น มีครู อาจารย์เป็นผู้คอยให้คำปรึกษา อำนวยความสะดวก แนะนำ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ ด้านต่าง ๆ เตรียมความพร้อมก่อนที่จะจบออกไปประกอบอาชีพ ผู้ที่รับผิดชอบในการดำเนินงาน กิจกรรมของนักศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความเสียสละ มีเวลา มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และเป็นที่ยอมรับของครูอาจารย์ นักศึกษา

ดำเนินงานโครงการพิเศษ

งานโครงการพิเศษเป็นงานที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบ ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยกระทรวงศึกษาธิการต้องร่วมมือประสานงานกับส่วนราชการอื่น ๆ ตาม ขอบข่ายความรับผิดชอบงานโครงการพิเศษของกรมอาชีวศึกษา สำนักงานโครงการพิเศษ กรมอาชีวศึกษาจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2527 โดยมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้ (กรมอาชีวศึกษา, 2537)

1. รับผิดชอบการปฏิบัติงาน โครงการพิเศษของกรมอาชีวศึกษา

2. ประสานงานกับสำนักงานในโครงการพิเศษกระทรวงศึกษาธิการ
3. มีหน้าที่ให้คำแนะนำและคำปรึกษา การดำเนินงานและปฏิบัติงานแก่สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. เสนอความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการอำนวยการโครงการพิเศษระดับกรม กระทรวง เกี่ยวกับการปรับปรุงงานของสถานศึกษาและกองที่เกี่ยวข้อง

5. มีหน้าที่ปฏิบัติงานอื่นที่กรมอาชีวศึกษามอบหมาย

สำนักงานโครงการพิเศษแบ่งการบริหารงานออกเป็น 3 ฝ่ายดังนี้

1. ฝ่ายบริหาร มีหน้าที่รับผิดชอบ

1.1 งานบริการทั่วไป

1.2 งานการเงิน

1.3 งานติดตามและประเมินผล

2. ฝ่ายความมั่นคง มีหน้าที่ประสานงานและรับผิดชอบงานต่าง ๆ ดังนี้

2.1 งานการศึกษาเพื่อความมั่นคง (ศม.ศร.)

2.2 งานป้องกันและแก้ปัญหาคความไม่สงบในสถานศึกษา (บก.ศร.)

2.3 งานป้องกันยาเสพติด (ปปส.ศร.)

3. ฝ่ายพัฒนา มีหน้าที่ประสานงานและรับผิดชอบงานต่าง ๆ ดังนี้

3.1 งานพัฒนาชนบท (ศปช.ศร.)

3.2 งานอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.ศร.)

3.3 งานหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน (ปชด.ศร.)

3.4 งานการศึกษาในศูนย์รับผู้อพยพ (ศอย.ศร.)

3.5 งานโครงการพระราชดำริ

หน้าที่และความรับผิดชอบของงานโครงการพิเศษ ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529 (กรมอาชีวศึกษา, 2537) ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. ดำเนินงานโครงการพิเศษของสถานศึกษา เช่น งานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด งานป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบในสถานศึกษา งานการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชาติ งานโครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง

2. งานป้องกันและแก้ปัญหาคการก่อความไม่สงบในสถานศึกษา งานการศึกษา เพื่อความมั่นคงของชาติ งานโครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง

3. ประสานงานโครงการพิเศษกับจังหวัด กรม กระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4. เสนอโครงการปฏิบัติงานตามลำดับขั้น

5. รายงานผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ในลำดับชั้น

6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

สรุป งานโครงการพิเศษเป็นงานที่จัดตั้งขึ้น เพื่อรองรับงานที่เกิดขึ้นเป็นการเฉพาะกิจที่อาจไม่มีในแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งงานส่วนใหญ่จะมาจากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและกรมอาชีวศึกษา งานโครงการพิเศษเป็นงานที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษา เช่น งานโครงการอาชีวศึกษาพัฒนา งานโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ ซึ่งนักศึกษามีส่วนร่วมในการนำความรู้ทางด้านวิชาชีพหลังจากที่เรียนในห้องไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาชนบท เป็นการปลูกฝังจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมที่ด้อยโอกาสกว่า ส่วนโครงการพิเศษอื่น ๆ มีความเกี่ยวข้องกับนักศึกษาโดยตรง เช่น โครงการรณรงค์ให้ความรู้ป้องกัน โรคเอดส์และยาเสพติด เป็นโครงการที่ดำเนินถึง สวัสดิการและความปลอดภัย ตลอดจนการเสริมสร้างและพัฒนาทางด้านร่างกายเป็นสำคัญ

ด้านงานปกครอง

ราชบัณฑิตยสถาน (2526, หน้า 314) ให้ความหมายของคำว่า ปกครอง ไว้ว่า ดูแล คุ้มครอง บริหาร ดังนั้นหน้าที่โดยทั่วไปของครูอาจารย์ปกครองคือ รับผิดชอบดูแลนักศึกษาให้ประพฤติปฏิบัติตนตามระเบียบข้อบังคับของสถานศึกษา เป็นผู้มีระเบียบวินัยต่อตนเองและปฏิบัติตน ให้เหมาะสมกับสภาพการเป็นนักศึกษา

ระเบียบวินัย เป็นแบบแผนของความประพฤติที่ครูและร่วมกัน กำหนดขึ้นไว้เพื่อให้สมาชิกในสถานศึกษาควบคุมตนเอง ถ้านักศึกษาภายในสถานศึกษาสามารถปฏิบัติได้ตามระเบียบที่กำหนดไว้ ย่อมมีผลทำให้สมาชิกทุกคนของสถานศึกษาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข โดยไม่มีผู้ใดก่อกวนใคร ทั้งครูและนักศึกษาย่อมมีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนเพิ่มมากขึ้น

การปกครองและวินัยในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง กล่าวคือ การปกครอง นักศึกษาหมายถึง การปกป้อง คุ้มครอง ดูแล รักษา รวมทั้งการให้การอบรมศีลธรรม จรรยา มารยาทอันดีงาม แก่นักศึกษาของสถานศึกษา จะเห็นว่าเป็นการปกครองนักศึกษาตามหน้าที่และความรับผิดชอบของสถานศึกษาโดยตรง

บทบาทของผู้บริหารกับการรักษาระเบียบวินัยในสถานศึกษา ในการที่จะให้นักศึกษาประพฤติปฏิบัติอยู่ในระเบียบวินัยของสถานศึกษาอย่างจริงจัง ควรมีแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

ประภาพรรณ สุวรรณสุข (2526, หน้า 49) เสนอแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับงานปกครองไว้ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดและทำความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบวินัยที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ทุกแห่งทุกมุม
 2. เป็นผู้กำหนดระเบียบวินัยของสถานศึกษาในบางส่วนที่จำเป็น ในการกำหนดนี้ต้องกำหนดรายละเอียดให้สอดคล้องกับระเบียบวินัย ที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดไว้แล้วด้วย
 3. เป็นผู้ร่วมกำหนดระเบียบวินัยบางอย่างซึ่งระเบียบวินัยเหล่านั้นอาจมาจากข้อคิดเห็นของครูผู้สอน ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง หรือนักศึกษาเอง ผู้บริหารจะต้องคอยประสานแนวคิดอันนั้นได้ถูกต้อง มีหลักเกณฑ์
 4. แจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับวินัยที่ได้กำหนดไว้แล้วนั้นเพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ทราบเพื่อนำไปดำเนินการ
 5. เป็นผู้ควบคุมดูแลให้นักศึกษาปฏิบัติตามระเบียบวินัยของสถานศึกษาโดยเคร่งครัด
 6. ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาระเบียบวินัยตามที่กำหนด
 7. ผู้บริหารควรรู้จักวิธีการที่จะให้บุคลากรในสถานศึกษาทั้งสองฝ่ายดำเนินการและฝ่ายปฏิบัติตามระเบียบวินัย คือ นักศึกษาได้ร่วมมือกันรักษาระเบียบวินัยที่ได้กำหนดไว้แล้วนั้นอย่างเต็มใจ
 8. ร่วมมือกับผู้ปกครอง และบุคลากรอื่น ๆ ภายนอกสถานศึกษา เพื่อควบคุมดูแลเมื่อนักศึกษาเลิกเรียนกลับไปอยู่ที่บ้าน โดยการติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ
 9. ประเมินผลว่าบุคคลทุกฝ่ายปฏิบัติตามระเบียบวินัยของสถานศึกษามากน้อยเพียงใด แล้วนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ เพื่อการปรับปรุงงาน รักษาระเบียบวินัยที่ดีต่อไป
- ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างระเบียบวินัยภายในสถานศึกษา การเปิดโอกาสให้ครูอาจารย์และผู้ปฏิบัติได้มีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบ ตลอดจนชี้แจงแนวทางการปฏิบัติทุกฝ่ายได้ทราบ ย่อมทำให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติและสะดวกต่อการควบคุม ดูแลความประพฤติของนักศึกษา
- หน้าที่และความรับผิดชอบของงานปกครอง ตามระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529 (กรมอาชีวศึกษา, 2537) ได้กำหนดไว้ดังนี้
1. ปกครอง ดูแล นักศึกษา และผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้อยู่ในระเบียบวินัยของสถานศึกษาของกรมอาชีวศึกษาและของกระทรวงศึกษาธิการ
 2. ประสานงานกับครู-อาจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษา ในการแก้ไขปัญหาดัง ๆ ของนักศึกษาและผู้เข้ารับการฝึกอบรมในสถานศึกษา
 3. ประสานงานกับสารวัตรนักศึกษา เจ้าหน้าที่บ้านเมืองหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครอง ในการแก้ไขความประพฤติของนักศึกษา
 4. ลงโทษหรือเสนอการลงโทษนักศึกษาผู้กระทำความผิด

5. เสนอโครงการปฏิบัติงานตามลำดับชั้น
6. รายงานผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ในลำดับชั้น
7. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

สรุป งานปกครองคืองานกำกับ ดูแล คุ้มครอง นักศึกษาปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษาที่ได้กำหนดไว้เป็นแบบอย่างในแนวเดียวกัน ผู้บริหาร ครูอาจารย์ มีบทบาทสำคัญต่อการสร้างระเบียบวินัยในสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบวินัย เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติตามระเบียบวินัย

ด้านงานสวัสดิการและพยาบาล

ในการเรียนการสอนทางอาชีวศึกษานั้นความปลอดภัยนับเป็นเรื่องที่สำคัญ และจำเป็น อย่างยิ่ง ผู้บริหาร ครูอาจารย์จะละเลยไม่ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอน ทางอุตสาหกรรม การเรียนการสอนการฝึกปฏิบัติต้องใกล้ชิดกับสิ่งที่เป็นอันตรายไม่ว่าจะเป็น เครื่องจักรกล เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ สถานศึกษาต้องจัดบริการด้านสวัสดิการ การรักษาพยาบาล เบื้องต้นให้กับนักศึกษาอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และทั่วถึงกันทุกคน

สวัสดิการ หมายถึง การให้บริการแก่นักศึกษา โดยให้ผลประโยชน์ ให้ความช่วยเหลือ เพื่อให้ได้รับความปลอดภัย ความสะดวกสบาย ใช้ชีวิตอย่างมีความสุขในขณะที่อยู่ในสถานศึกษา (ดำรง ประเสริฐกุล, 2542, หน้า 110)

ดำรง ประเสริฐกุล (2542, หน้า 110) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดสวัสดิการ ให้แก่นักศึกษา ได้ดังนี้

1. เพื่อดูแลความเป็นอยู่ในสถานศึกษา ให้ความปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ
2. เพื่อบำรุงขวัญ และกำลังใจนักศึกษาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ
3. เพื่อให้ความสะดวกสบายในการให้บริการแก่นักศึกษา อย่างเพียงพอดังต่อไปนี้
 - 3.1 โรงอาหาร น้ำดื่มที่สะอาด
 - 3.2 ห้องประชุม สนามเด็กเล่น สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
 - 3.3 ห้องน้ำ-ห้องส้วมที่สะอาด
4. เพื่อหาทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาที่มีความขัดสนและยากจน
5. เพื่อให้นักศึกษา รู้จักพักผ่อน ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ส่งเสริมการกีฬา การออกกำลังกาย และจัดสถานที่ไว้อย่างเพียงพอ

ดำรง ประเสริฐกุล (2542, หน้า 111-112) ได้กล่าวถึงหลักการจัดสวัสดิการแก่นักเรียน นักศึกษา ต้องคำนึงถึงผลที่นักเรียน นักศึกษาจะได้รับ ซึ่งส่งผลสะท้อนกลับไปยังสถานศึกษา ทำให้สถานศึกษามีชื่อเสียง และเจริญก้าวหน้า

กัญญา สาร (2517, หน้า 388-389 อ้างถึงใน คำร้อง ประเสริฐกุล, 2542, หน้า 111-112) กล่าวถึงหลักการจัดสวัสดิการนักศึกษา ไว้ดังนี้

1. หลักแห่งความเสมอภาค การให้บริการสวัสดิการนักศึกษาทุกชนิด ต้องคำนึงถึงสิทธิที่เท่าเทียมกัน มีความยุติธรรม
 2. หลักแห่งผลประโยชน์ การจัดบริการและสวัสดิการ ควรคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับความคุ้มค่า ผลที่ได้ทั้งตัวนักศึกษา และสถานศึกษา
 3. หลักแห่งความพอใจ ต้องเป็นสิ่งที่สร้างกำลังใจ สร้างความพอใจ พยายามทำให้นักศึกษา พึงพาดตนเองได้
 4. หลักแห่งการตอบสนองความต้องการ ต้องคำนึงถึงความต้องการของนักศึกษา อย่างแท้จริง
 5. หลักแห่งประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึงความเป็นประโยชน์สูงสุด โดยใช้เวลาและต้นทุนน้อยที่สุด ได้ประโยชน์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
 6. หลักแห่งความประหยัด คำนึงถึงการลดความสิ้นเปลือง การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรให้คุ้มค่าที่สุด
 7. หลักแห่งการบำรุงขวัญและกำลังใจ คำนึงถึงการสร้างขวัญและกำลังใจให้นักศึกษาที่ปัญหา เพื่อให้มีกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน
 8. หลักแห่งความสะดวก ควรคำนึงถึงระเบียบแบบแผน ทำให้การดำเนินงานอย่างมีระเบียบ เรียบร้อย คล่องตัว อำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ
 9. หลักแห่งงบประมาณ ควรคำนึงถึงงบประมาณ การทำโครงการใด ๆ มีงบประมาณเพียงพอหรือไม่ จัดหาแหล่งงบประมาณส่วนอื่นมาสมทบ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่นักศึกษาสูงสุด
- หน้าที่และความรับผิดชอบของงานสวัสดิการและพยาบาล ตามระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529 ได้กำหนดไว้ดังนี้ (กรมอาชีวศึกษา, 2537)
1. รับผิดชอบงานสวัสดิการภายในสถานศึกษา
 2. ดำเนินการเกี่ยวกับทุนการศึกษาและมูลนิธิการกุศลต่าง ๆ
 3. จัดเรื่องน้ำดื่ม ดูแลร้านอาหารและคุณภาพอาหาร ให้บริการเกี่ยวกับไปรษณีย์ภัณฑ์
 4. ดำเนินงานเกี่ยวกับงานพยาบาลในสถานศึกษา เช่น จัดห้องพยาบาล จัดหายาไว้ประจำห้องพยาบาล จัดทำบัตรสุขภาพ และดำเนินการตรวจสุขภาพนักศึกษาประจำปี ส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้เรื่องการรักษาโรคติดต่อ รวมทั้งสารเสพติด ให้ความรู้เบื้องต้นเรื่อง การปฐมพยาบาลแก่นักศึกษา เป็นต้น
 5. ปฐมพยาบาลนักศึกษาที่เกิดอุบัติเหตุในสถานศึกษา

6. ติดต่อประสานงานผู้ปกครองในกรณีที่นักศึกษาที่เกิดอุบัติเหตุและเจ็บป่วย ติดต่อแพทย์และเจ้าหน้าที่อนามัยมาปลูกฝี ฉีดยา ในสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี เป็นต้น

7. เสนอโครงการปฏิบัติงานตามหน้าที่ในลำดับชั้น

8. รายงานผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่ในลำดับชั้น

9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

สรุป งานสวัสดิการและพยาบาลเป็นงานที่สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ เพราะส่งเสริมให้นักศึกษา มีสุขภาพ พลานามัย ที่แข็งแรงสมบูรณ์ จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ งานสวัสดิการและพยาบาล เป็นงานที่ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ควบคุมดูแลอาหาร น้ำดื่ม การรักษาพยาบาลนักศึกษาที่เจ็บป่วยหรือได้รับอุบัติเหตุจากการเรียน การสอนเป็นเบื้องต้น จัดหาแพทย์ พยาบาล ตรวจสุขภาพประจำปี พร้อมทั้งอำนวยความสะดวกในการประกันสุขภาพ ประกันชีวิต งานสวัสดิการและพยาบาลจึงเป็นงานที่ให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษามีความพร้อมในการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

คนึงนิจ นาสมใจ (2534) ได้วิจัยเกี่ยวกับ ปัญหาการบริหารงานฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา ของวิทยาลัยที่สังกัดกรมอาชีวศึกษาเขตภาคเหนือ ผลจากการวิจัยพบว่า

1. ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักศึกษา และหัวหน้างาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในการบริหารงานฝ่ายกิจการนักศึกษา อยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้น การดำเนินงานกิจกรรมชมรมเป็นไปตามโครงการที่กำหนดไว้ ด้านสุขภาพพลานามัย และจัดหาทุน อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย

2. ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักศึกษา และหัวหน้างาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานฝ่ายกิจการนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้น การติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการ เพื่อส่งนักศึกษาออกฝึกงาน การจัดอบรม คิว.ซี แก่นักศึกษา การจัดบุคลากรอบรมหลักสูตรระยะสั้นให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ความร่วมมือของครู อาจารย์ในการดูแลนักศึกษาให้อยู่ในระเบียบวินัย และการให้ความรู้เรื่องการรักษาพยาบาลเบื้องต้น อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก

3. ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียน และหัวหน้างานแยกตามสังกัด กองวิทยาลัยแล้ว กองวิทยาลัยเทคนิค กองวิทยาลัยเกษตรกรรม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานและปัญหาการบริหารงานฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษาอยู่ในระดับปานกลางเป็น

ส่วนใหญ่ สำหรับกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา มีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ส่วนปัญหาการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก

ทรงศิลป์ ไชยทิพย์ (2540) ได้วิจัยเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ

1. การเปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา ระหว่างผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา กับหัวหน้างานผู้รับผิดชอบงานด้านนั้น ๆ โดยตรง ผลการวิจัยพบว่าปัญหาในการปฏิบัติงานด้านงานแนะแนว ด้านงานปกครอง และด้านงานโครงการพิเศษแตกต่างกัน ส่วนด้านงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา ด้านงานสวัสดิการพยาบาล และหอพักไม่แตกต่างกัน

ประสิทธิ์ สุรศิลป์ (2538) ได้วิจัยเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา

1. ระดับปัญหาในการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ระดับปัญหาการปฏิบัติงานด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางานและด้านงานโครงการพิเศษอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา ด้านงานปกครอง ด้านงานสวัสดิการพยาบาลและหอพักอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา ระหว่างผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนศึกษากับหัวหน้างานทุกงานในฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา ระหว่างผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนศึกษากับหัวหน้างานทุกงานในฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนศึกษาระหว่างผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนศึกษากับหัวหน้างานทุกงานในฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษาแตกต่างกันอยู่ 4 ด้านคือ ด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน ด้านงานปกครอง ด้านงานโครงการพิเศษ ด้านงานสวัสดิการพยาบาลและหอพัก ส่วนด้านงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา ระหว่างผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายกิจการนักเรียนศึกษากับหัวหน้างานผู้รับผิดชอบงานด้านนั้น ๆ โดยตรง ผลการวิจัยพบว่า ด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางานและด้านงานปกครองแตกต่างกัน ส่วนด้านงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา ด้านงานโครงการพิเศษ และด้านงานสวัสดิการพยาบาลและหอพักไม่แตกต่างกัน

4. เปรียบเทียบปัญหาในการปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา ระหว่าง หัวหน้างานผู้รับผิดชอบงานด้านนั้นโดยตรง กับหัวหน้างานอื่นทุกงานในฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษาผลการวิจัยพบว่าปัญหาการปฏิบัติงานตามภารกิจทั้ง 5 ด้านไม่แตกต่างกัน

ปัญหา ชื่อสัตย์ (2542) ได้วิจัยเกี่ยวกับ การศึกษาการดำเนินงาน ปัญหา และความคาดหวังงานฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูอาจารย์และนักเรียน นักศึกษา

1. ผู้บริหารและครูอาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง แต่มีการดำเนินงานด้าน งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยมีรายชื่อที่ดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่มีค่าเฉลี่ย มากที่สุดในแต่ละด้านดังนี้ การจัดประชุมนิเทศ ปฐมนิเทศสำหรับนักเรียนนักศึกษาใหม่ การจัด กิจกรรมต่าง ๆ ในวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การจัดทำแผนงานโครงการ พิเศษหรือแผนการปฏิบัติงานประจำปี ผู้บริหารและครูอาจารย์ปฏิบัติประพฤติดัวเป็นแบบอย่างใน การรักษาระเบียบวินัย และการประกันอุบัติเหตุและสุขภาพให้กับนักเรียน นักศึกษา

2. ผู้บริหารและครูอาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานฝ่ายกิจการ นักเรียน นักศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีปัญหาใน การดำเนินงานเป็นรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในแต่ละด้านดังนี้ การวิยหา สาเหตุของผู้สำเร็จการศึกษาที่ไม่มีการทำ ความร่วมมือของครูอาจารย์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม การกำหนดมาตรการเข้มงวดในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การเข้มงวดในการปฏิบัติ ตามระเบียบว่าด้วยความประพฤติการแต่งกายนักเรียนนักศึกษา และการสอดส่องดูแลนักเรียน นักศึกษาที่พกหอบั๊ก

3. ผู้บริหารและครูอาจารย์ มีความคาดหวังในการดำเนินงาน ฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก มีความคาดหวังในการดำเนินงาน เป็นรายชื่ออยู่ในระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในแต่ละด้านดังนี้ การจัดหาทุนการศึกษาสำหรับ นักเรียนนักศึกษา การจัดหาอุปกรณ์กีฬาและพละนาบยให้กับนักเรียนนักศึกษา เพื่อการฝึกหัดกีฬา การกำหนดมาตรการเข้มงวดในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การเข้มงวดในการปฏิบัติ ตามระเบียบว่าด้วยความประพฤติ การแต่งกายนักเรียนนักศึกษา และการควบคุมสถานที่จำหน่าย อาหารให้ถูกสุขลักษณะ

4. นักเรียน นักศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน ฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา โดยภาพรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีการดำเนินงาน เป็นรายชื่ออยู่ใน ระดับมาก ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในแต่ละด้านดังนี้ การเข้าร่วมกิจกรรมปฐมนิเทศนักเรียนนักศึกษาใหม่

ของครูอาจารย์ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ การเข้มงวด การแต่งกายนักเรียนนักศึกษา และการจัดห้องพยาบาลสะอาดเป็นส่วน

รื่นเริง ยศวิไล (2541) ได้วิจัยเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารงานกิจการ นิสิตของมหาวิทยาลัยบูรพา ตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนิสิตและกรรมการ นิสิต

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานกิจการนิสิตของมหาวิทยาลัยบูรพา โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านงานธุรการมีปัญหามาก ส่วนอีก 4 ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านงานแนะแนวและจัดหา งาน ด้านงานบริการและสวัสดิการ ด้านงานกิจกรรมนิสิต และงานวินัยและพัฒนานิสิต มีปัญหา อยู่ในระดับปานกลางและผลจากการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานกิจการนิสิต ตามความคิดเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนิสิต และกรรมการนิสิต แตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ สำหรับแนวทางแก้ไข พบว่า ด้านงานกิจกรรมนิสิต ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องควรให้ การส่งเสริมและสนับสนุนนิสิตเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ และความถนัดของนิสิตอย่าง จริงจัง ด้านงานบริการและสวัสดิการ ควรจัดให้มีการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน ด้านบริการและสวัสดิการนิสิต และนำผลการประเมินมาปรับปรุง และพัฒนางานให้เหมาะสม ด้านงานแนะแนวและจัดหางานควรจัดให้มีศูนย์ข้อมูลข่าวสาร ตำแหน่งงานและสถานประกอบการ ที่เป็นปัจจุบัน เพื่อให้บริการนิสิต ด้านงานวินัยและพัฒนานิสิต จัดทำคู่มือนิสิตเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับ มาตรการ และการดำเนินการทางวินัย เพื่อให้นิสิตยึดถือและปฏิบัติตามมีระเบียบ เป็นแนวทางเดียวกันที่ชัดเจน ด้านงานธุรการ จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ และให้มีบุคลากร ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ประจำ เพื่อทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่งานกิจการนิสิตอย่าง ถูกต้องทั่วถึง

วรเวทย์ บุญมา (2541) ได้วิจัยเกี่ยวกับ การศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานฝ่ายกิจการ นักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการศึกษาพบว่า ฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ยังมีปัญหาในการปฏิบัติงานโดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีประเด็นปัญหาที่สำคัญ 10 ข้อแรก ได้แก่

1. วิทยาลัยไม่มีโรงยิมในการฝึกซ้อมกีฬานักเรียน นักศึกษา
2. ครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานแนะแนวทำการสอนด้วย ทำให้ไม่มีเวลาแนะแนวได้อย่าง เต็มที่
3. ห้องแนะแนวไม่เอื้ออำนวยต่อการให้นักเรียน นักศึกษาไปใช้บริการ

4. บุคลากรที่ปฏิบัติงานแนะแนวอาชีพไม่เพียงพอในการให้บริการแนะแนว
5. ขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์วิจัย เพื่อหาสาเหตุของผู้สำเร็จการศึกษาที่ไม่มีงานทำ
6. นักเรียนนักศึกษาไม่กล้าใช้บริการแนะแนวมักจะแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง
7. ไม่มีห้องสำหรับปฏิบัติงานปกครองอย่างเป็นสัดส่วน
8. อาจารย์ที่ปฏิบัติงานพยาบาลไม่ได้ผ่านการอบรมการรักษาพยาบาลเบื้องต้นทำให้การปฐมพยาบาลล่าช้า

9. นักเรียน นักศึกษาขาดภาวะผู้นำในการจัดกิจกรรมชมรม

10. งบประมาณในการจัดการแข่งขันกีฬภายในและภายนอกสถานศึกษา มีจำกัดทำให้การจัดการแข่งขันกีฬาทำได้บางประเภทเท่านั้น

ไวญญูณ์ ทองอร่าม (2542) ได้วิจัยเกี่ยวกับ การดำเนินงานกิจการนักศึกษา ในสถาบันราชภัฏรำไพพรรณีตามความคิดเห็นของนักศึกษาพบว่า

1. การดำเนินงานกิจการนักศึกษา โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกเป็นงานแต่ละงานพบว่า การดำเนินงานกิจกรรมนักศึกษา งานส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ งานพัฒนาบุคลิกภาพและวินัย งานบริการและสวัสดิการนักศึกษา งานให้คำปรึกษาและแนะแนว และงานจัดหาทุนและจัดหางาน มีความเหมาะสมในระดับปานกลางทุกงาน

2. การดำเนินงานกิจการนักศึกษาทุกงานในสถาบันราชภัฏรำไพพรรณี เปรียบเทียบตามความคิดเห็นของนักศึกษา จำแนกตามเพศ ระดับชั้นปี และคณะที่สังกัด พบว่า

2.1 นักศึกษาชาย และนักศึกษาหญิง มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 นักศึกษาที่ศึกษาดังระดับชั้นปี มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่านักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความคิดเห็นว่าการดำเนินงานกิจการนักศึกษามีความเหมาะสมมากกว่าความคิดเห็นของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 นักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่า

2.3.1 นักศึกษาคณะเกษตรและอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่า การดำเนินงานกิจการนักศึกษามีความเหมาะสมมากกว่าความคิดเห็นของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3.2 นักศึกษาคณะเกษตรและอุตสาหกรรม มีความคิดเห็นว่า การดำเนินงานกิจการนักศึกษามีความเหมาะสมมากกว่าความคิดเห็นนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3.3 นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีความคิดเห็นว่า การดำเนินงานกิจการนักศึกษา มีความเหมาะสมมากกว่าความคิดเห็นของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3.4 นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มีความคิดเห็นว่า การดำเนินงานกิจการนักศึกษา มีความเหมาะสมมากกว่าความคิดเห็นของนักศึกษา คณะวิทยาการจัดการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3.5 นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความคิดเห็นว่า การดำเนินงานกิจการนักศึกษา มีความเหมาะสมมากกว่าความคิดเห็นของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สงวน นิรากร (2540) ได้วิจัยเกี่ยวกับการบริหารกิจการนักศึกษาวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดกรมอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหารและครู อาจารย์ มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ยกเว้นด้านงานปกครองซึ่งการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครู อาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ในงานกิจการศึกษากับครู อาจารย์ที่ไม่ได้ปฏิบัติในงานกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยการอาชีพ ผลการวิจัยพบว่าครู อาจารย์ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าครู อาจารย์ทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นว่าด้านงานกิจกรรมแตกต่างกันส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ส่วน มุลมาตย์ (2541) ได้วิจัยเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 10 ผลการศึกษา ค้นคว้าปรากฏดังนี้

1. การปฏิบัติงานของฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 10 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละงาน พบว่ามีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน เมื่อพิจารณาตามสถานภาพตำแหน่งพบว่า

1.1 ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละงาน พบว่า มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก คือ งานสวัสดิการพยาบาลและหอพักอยู่ในระดับปานกลาง 3 งาน คือ งานปกครอง งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน และงานโครงการพิเศษ และมีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย คือ งานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา

1.2 ครูอาจารย์ผู้ปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นว่าการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละงานพบว่า มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก 2 งาน คือ งานโครงการพิเศษและงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน อยู่ในระดับปานกลาง 1 งาน คือ งานปกครอง และอยู่ในระดับน้อย 2 งาน คือ งานสวัสดิการพยาบาลและหอพัก และงานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา

2. ผู้บริหารและครูอาจารย์ผู้ปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นว่า ความต้องการปฏิบัติงานของ ฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาเขตการศึกษา 10 โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละงาน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกันและ เมื่อพิจารณาตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า ทั้งผู้บริหารและครู อาจารย์ มีความคิดเห็นว่ามี ความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งโดยรวม และในแต่ละงาน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานและความต้องการของฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 10 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครูอาจารย์ ผู้ปฏิบัติงานในฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษาปรากฏดังนี้

3.1 ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า ได้มีการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา และ งานสวัสดิการพยาบาลและหอพัก มากกว่าความคิดเห็นของครูอาจารย์ผู้ปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ครูอาจารย์ผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นว่า มีการปฏิบัติงานโครงการพิเศษ มากกว่าผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ส่วนที่เหลืออีก 2 งาน ทั้งสองกลุ่มมีความ คิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

3.2 ผู้บริหารและครูอาจารย์ผู้ปฏิบัติงาน ทั้ง 5 งาน มีความต้องการในการปฏิบัติงาน ฝ่ายกิจการนักเรียนนักศึกษา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุทธีวรรณ กิตติรัตน์กุล (2544) ได้วิจัยเกี่ยวกับผลและความต้องการพัฒนา การดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา ตามความคิดเห็นของอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา อยู่ในระดับ ปานกลาง

2. ความต้องการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคฉะเชิงเทรา อยู่ใน ระดับมาก

3. ผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษาระหว่างความคิดเห็นของอาจารย์วิชาสามัญ กับอาจารย์วิชาช่าง ไม่แตกต่างกัน

4. ความต้องการพัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา โดยรวม งานแนะแนวอาชีพและ จัดหางาน งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา งานโครงการพิเศษ งานปกครอง ระหว่างความคิดเห็น ของอาจารย์วิชาสามัญกับอาจารย์วิชาช่างไม่แตกต่างกัน ยกเว้น งานสวัสดิการและพยาบาลซึ่ง อาจารย์วิชาช่างมีความต้องการพัฒนางานสูงกว่าอาจารย์วิชาสามัญ

งานวิจัยต่างประเทศ

จอห์น (John, 1979, p. 2387-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับเรื่องกิจกรรมนอกหลักสูตรในจูเนียร์ไฮสคูล และมิดเดิลสคูล รัฐเพนซิลวาเนีย (Extraclass Activities in Selected Junior High and Middle School in Pennsylvania) ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษา 2 ประเภทไม่ได้ปฏิบัติตามแนวทางที่เสนอไว้ในหนังสือการบริหารกิจกรรมนักเรียนโดยพยายามกำหนดแนวปฏิบัติกันเอง ดังนี้

1. ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียน ครู หรือผู้ปกครอง เข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาปรัชญาและนโยบายในการจัดกิจกรรมนักเรียน
2. ไม่มีการชี้แจงปรัชญา และนโยบายเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียนเป็นลายลักษณ์อักษร

3. ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางด้านการเงินอย่างเต็มที่
4. ไม่เปิดโอกาสให้มีการฝึกอบรมครูฝ่ายกิจกรรมนักเรียน
5. ไม่ดำเนินการประเมินผลกิจกรรมตามคู่มือที่กำหนดไว้

เจมส์ (James, 1986, p. 1619-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับเรื่องรูปแบบพฤติกรรมที่ทางสถานศึกษากำหนดขึ้นมีอิทธิพลเกี่ยวกับการรับรู้ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย "Students Perceptions about School Discipline Codes and their Relationship to School Behavior Patterns" จุดประสงค์ของการศึกษารั้งนี้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงรูปแบบพฤติกรรมที่ทางสถานศึกษากำหนดขึ้นนั้น มีอิทธิพลต่อการรับรู้หลักเกณฑ์ทางวินัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างไร โดยแยกรูปแบบพฤติกรรมที่เหมาะสมระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และพฤติกรรมที่ทางโรงเรียนกำหนดขึ้น การรับรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ทางวินัยของโรงเรียน การศึกษารายบุคคลและการศึกษาลักษณะของแต่ละครอบครัวซึ่งมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการรับรู้ในหลักเกณฑ์การใช้วินัย ใช้ประชากรที่เป็นนักเรียนทุกคนในสถานศึกษามัธยมศึกษาปีที่เจ็ด ซึ่งอยู่ในชุมชนระดับกลางเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ถามถึงการรับรู้ต่อการใช้หลักเกณฑ์การปฏิบัติด้านวินัยของสถานศึกษา ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลนำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยวิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และความถดถอยของตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้วิธีการของมอร์ริส โรเซมเบอร์ก Multiple Regression And Partial; Correlation Methods การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้ Morris Rosenberg 's Techniques ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบพฤติกรรมของนักเรียนมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ ตัวแปรอื่น ๆ ที่พบว่ามีผลกระทบต่อ การรับหลักเกณฑ์ทางวินัยคือ การสนับสนุนของทางบ้านต่อการเคารพระเบียบวินัย ความคิดเห็นของพ่อแม่และนักเรียนที่มีต่อสถานศึกษา ระดับชั้นของนักเรียนรายวิชาที่เรียนขนาดของครอบครัว สวัสดิภาพของครอบครัว

ไซมอน (Simon, 1968, pp. 2124-2125) ได้วิจัยเกี่ยวกับวิธีการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นแนวทางจัดปัญหาทางวินัยของนักเรียนในทัศนะของครูผลการวิจัยพบว่า

1. วิธีการที่มีประสิทธิภาพซึ่งประกอบด้วยครู ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้บริหาร สถานศึกษา
2. การจัดปัญหาทางวินัยของนักเรียนด้วยการลงโทษทางกาย มีประสิทธิภาพน้อยกว่า การแก้ปัญหาร่วมกัน
3. การจัดปัญหาทางวินัยด้วยการพูดคุยกับนักเรียนเป็นส่วนตัว เป็นวิธีการที่มี ประสิทธิภาพน้อยที่สุด
4. เมื่อใช้วิธีการร่วมกันแล้ว ต้องมีการติดตามผลอย่างใกล้ชิด และต้องได้รับการ สนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษาด้วย

โดแนลด์ (Donald, 1974, p. 1882-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบความ คิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และสมาชิกของสมาคมมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักศึกษา ของวิทยาลัยชุมชนในรัฐเวอร์จิเนีย โดยมีจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น ของนักศึกษา อาจารย์ และสมาชิกสมาคมมหาวิทยาลัย เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม 5 ประเภท คือ การปกครองนักศึกษา กิจกรรมสถานศึกษา กิจกรรมการพิมพ์ กิจกรรมความสนใจพิเศษ และ บริการสังคมของนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า คณะกรรมการที่เข้ามาเป็นผู้ปกครองของนักศึกษา ควรจะต้องมาจากการเลือกตั้ง สถานักศึกษาทุกแห่งมีรูปแบบการจัดเหมือนกันหมด กิจกรรม การพิมพ์ที่จัดคือการออกหนังสือพิมพ์และวารสาร กิจกรรมความสนใจพิเศษจัดกันอย่างกว้างขวาง และจัดได้แตกต่างกันมากในแต่ละวิทยาลัย กิจกรรมบริการสังคมของนักศึกษาทุกวิทยาลัยมี ความหวังไว้สูงมาก แต่เมื่อปฏิบัติจริงแล้วมักทำไม่ได้ตามแผนการ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า คณะกรรมการปกครองนักศึกษาควรรู้และเข้าใจในบทบาทของตนเองมากกว่านี้ ทางวิทยาลัยควร จะประชาสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมให้มาก เพราะเท่าที่เป็นอยู่นักศึกษามีปัญหาในเรื่องนี้มาก โครงการของสถานักศึกษาควรจะได้รับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดองค์การ กิจกรรม ทุกประเภทควรจัดขึ้นตามความต้องการของนักศึกษาส่วนใหญ่ กิจกรรมบริการสังคมควรมี การอบรมและให้ความรู้แก่นักศึกษา

เบนเนตต์ (Bennett, 1995, p. 108) ได้วิจัยเกี่ยวกับเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การสอน Research about Teaching and Learning ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษามีส่วนช่วยให้ นักศึกษาประสบสัมฤทธิ์ผลทางวิชาการ โดยการตั้งนโยบายเรื่องวินัย มีการสื่อสารให้นักศึกษา ทราบ และเข้าใจในนโยบายนี้ และมีการบังคับให้ปฏิบัติตามนโยบายวินัยอย่างยุติธรรมและ เสมอต้นเสมอปลาย นักศึกษาจะต้องทราบว่าความประพฤติชนิดที่ยอมรับ และไม่ยอมรับ

ฮาร์โรลด์ (Harrold & Cyrinl, 1973) ได้วิจัยเกี่ยวกับการควบคุมการจัดกิจกรรม นักศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า จุดมุ่งหมายของการศึกษา ใน ระดับอุดมศึกษาที่เหมาะสมคือการปลูกฝังเสริมสร้างพัฒนาการและส่งเสริมบุคลิกภาพของ นักศึกษาทุกด้าน ให้มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของวิทยาลัย การควบคุมควรกำหนดขอบเขต กว้าง ๆ ยืดหยุ่นพอควร มหาวิทยาลัยควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรม นักศึกษา และการแสดงออกอย่างอิสระ โดยยอมรับการเปลี่ยนแปลงในค่านิยมทางสังคมที่เกิดขึ้น ของนักศึกษา สำหรับ การบริหารงานบุคคลในสถาบันอุดมศึกษาที่มีผลต่อการบริหารกิจการนิสิต

แฮร์ริส (Harris, 1987, p. 4402-A) ได้วิจัยเกี่ยวกับเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษาที่มี ผลต่อระเบียบวินัยของเขาที่เคยมีในสถานศึกษามัธยมศึกษา “High School Classroom Discipline: In Retrospect of the Student 's View” จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้านี้ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของ นักศึกษาวิทยาลัยปีที่ 1 ที่มีต่อการใช้วินัยที่เขาเคยมีประสบการณ์ในสถานศึกษามัธยมศึกษา ใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในวิจัย ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเข้าเรียนวิชาเป็น ปีแรกในสถาบันอุดมศึกษา 3 แห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของสหรัฐอเมริกา เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบไค-สแควร์

ผลการวิจัยพบว่า

1. เจตคติเกี่ยวกับวินัยในห้องเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยปีที่ 1 ไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญ
2. เจตคติเกี่ยวกับวินัยในห้องเรียน ของนักศึกษาชายและหญิงวิทยาลัยปีที่ 1 ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ
3. เจตคติเกี่ยวกับวินัยในห้องเรียน ของนักศึกษาวิทยาลัยปีที่ 1 ที่อาศัยอยู่ในแต่ละชุมชน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จากผลการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศอาจสรุปได้ว่า การบริหารกิจการ นักเรียน นักศึกษามีคุณค่าและสำคัญต่อสถานศึกษา ในการพัฒนานักเรียน นักศึกษา ให้มีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ ใ้ความสามารถในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิต รักษาสิ่งแวดล้อม มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ นิยมการปกครองระบบประชาธิปไตย การศึกษาสภาพและความต้องการ พัฒนางานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียง 2 และประเทศชาติ ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป